

## ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.  
Pe jumătate an 14—  
Pe 3 luni . . . 7—  
Pe o lună . . . 240

## Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon  
pentru oraș și interurban  
Nr. 750.

# ROMÂNUL

REDACȚIA  
și ADMINISTRAȚIA  
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

## INSERTIUNILE

se primesc la adminis-  
trație.

Mulțămite publice și Leo  
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscriptele nu se in-  
napoiază.

## Războiu sau pace?

### Inițiativa franco-rusă.

Paris, 5 Octomvrie.

După cum era de prevăzut din conversațiunile cari au avut loc aici între dnii Poincaré și Sasanoff a rezultat o *inițiativă* diplomatică a *Dublei-Alianțe* (și în special a Franței) în favoarea păcii. D. Raymond Poincaré, de acord cu d. Sasanoff, a însărcinat pe reprezentanții Franței pe lângă guvernele din Londra, Berlin și Viena să propună o *intervențiune urgentă* de conciliare între statele balcanice cari au mobilizat și Turcia, cu scopul de a împiedeca izbucnirea conflictului armat.

Aceasta va fi a doua intervențiune a marilor puteri căci prima s'a făcut știm cu cât de puțin rezultat — în urma inițiativei contelui Berchtold.

Speriate de consecințele *incalculabile* ale unui mare război european, știind bine că războiul din Balcani va provoca izbucnirea războiului general în tot continentul nostru, marile puteri fac acum tot posibilul ca să prevină marele pericol. E interesant a vedea cum acum, în ultima oră, atât Dubla-Alianță cât și Triplica se întrec în acțiunile lor în favoarea menținerii păcii... Ne întrebăm însă, cu drept cuvânt: oare nu este prea târziu?...

Intervențiunea puterilor nu va da un rezultat pozitiv (și încă și acesta este problematic!) decât dacă inițiativa franco-rusă va fi *aprobată* de către cele două state centrale: Germania și Austro-Ungaria. În special *Austro-Ungaria joacă un rol de căpetenie în desfășurarea actualelor evenimente*, căci se știe

că ea a pătruns adânc în peninsula balcanică, are angajate acolo interese mari și se consideră ca statul cel care trebuie să *dea directiva* în acest colț al Europei... Degajată de ori ce interese mai mari în Occident, neavând grija coloniilor fiindcă nu le are, ațintindu-și privirea *exclusiv* asupra chestiunilor orientale și asupra situațiunii imperiului turcesc, Austro-Ungaria se crede în primul rînd chemată de a da cuvântul de ordine în privința chestiunilor balcanice.

Chestiunea mare ce se pune în aceste momente este: putea-vor puterile celor două grupări europene cădea de acord asupra unei *formule* care să convină Dublei Alianțe (și în special Rusiei) care *protejează* pe slavii dela Sud, din Balcani, și să convină și Triplei-Alianțe (și în special Austro-Ungariei), care lucrează pentru *micșorarea* forței de expansiune a ambițioasei rase slave? Dela această chestiune depinde soarta inițiativei luate ieri de d. Poincaré, dela aceasta depinde *unitatea* de acțiune a marilor puteri în favoarea păcii pe lângă națiunile din Balcani și pe lângă Turcia. Poate dela găsirea acestei formule atârna, prin urmare, chiar și pacea Europei!

Cuprinsul propunerii precizată de d. Poincaré și aprobată de d. Sasanoff este: marile puteri, sau în special Rusia și Austro-Ungaria, să transmită guvernelor interesate din Balcani o notă energică (un fel de ultimatum dar în sens *pacif*) cerind Turciei reforme urgente în Macedonia și aplicarea articolului 23 al tratatului din Berlin cu privire la naționalitățile creștine din Turcia; iar statele balcanice (Bulgaria, Serbia, Grecia și Muntenegru) să fie avizate că marile puteri nu vor să ad-

mită *nici o schimbare de teritor* și vor să mențină *statul-quo*.

Nu este de crezut ca Austro-Ungaria să respingă ideea intervențiunii formulate în acest chip. Dar chestiunea este de a se ști dacă cele două grupări europene se vor putea înțelege când va fi vorba să se înlocuiască această formulă *vagă* a dlor Poincaré și Sasanoff prin formula *specială* care urmează să fie *pusă în aplicare* și asupra căreia se vor îndrepta în primul rînd privirile statelor balcanice. Aceste state după ce au mobilizat armatele lor nu înțeleg a renunța la prada care le așteaptă numai pe temeiul unor promisiuni vagi, generale, ci vor să știe *precis* ce vor primi ca despăgubire fiindcă au renunțat la război.

Găsi-vor marile puteri această formulă așa de dificilă care *să-i împace pe toți*, pe ruși, pe austriaci, pe bulgari ca și pe turci?... Este greu, foarte greu de închipuit. Cel mai iscusit diplomat nu va putea aduce o armonie *acuma și acolo* în Balcani, unde se ciocnesc urile de rassă seculare și interesele imediate ale celor două mari puteri cari „protejează” Balcanii: Rusia și Austro-Ungaria...

Știrile din urmă cu privire la situația în Balcani sunt, în momentul când scriem aceste aprecieri, mai puțin pesimiste. De fapt războiul încă n'a fost declarat, ostilitățile avânturilor nu au început încă. Datoria diplomației europene este să-și împlinescă misiunea până la sfârșit, până când totul va fi pierdut, tocmai ca medicii trebuie să facă tot posibilul pentru salvarea bolnavului până în ultima clipă a agoniei...

Așteptăm cu sânge rece, cu conștiința împăcată ce va decide destinul mare al popoare-

## Din scrierile puțin cunoscute ale lui Caragiale.

— O veche poezie a lui Caragiale. —

Poezia pe care o publicăm mai jos, a fost publicată de Caragiale acum 34 de ani, cu ocazia reîntoarcerii armatei românești din războiul pentru independență 1877—1878. Poezia a fost publicată în: „Calendarul pentru toți românii pe anul 1879” al lui N. D. Popescu. O dau la lumină în această foaie cu convenitele îndreptări ortografice. G. Ch.

### Întoarcerea victorioasă.

Himn vocal și instrumental. Poezia de I. L. Caragiale. — Muzica de El. Bianchi.

Fiu iubit al țării, care  
Pe vrăjmași ai biruit,  
Căpitan viteaz și mare  
Între noi bine-ai venit.

Când erai la bătălie  
Ne rugam lui Dumnezeu  
Să te-ajute, să te ție  
Și plângeam de dorul tău.

Pentru țara Românească  
Dumnezeu ne-a ascultat  
Și pe calea strămoșescă  
A virtuții ne-a purtat.

Deșteptării triumfală  
Înainte mergător,  
Astăzi între noi cu fală  
Te reîntorci biruitor.

Și-a ta sfântă biruință  
Pentru neamul ce iubești,  
Dă speranță și credință  
Înimelor Românești.

Patria neatârnată  
Numele nu-ți va uita,  
Ești al țării fiu și tata;  
Să trăiești Măria ta!

### Accelerat Nr 17.

De I. L. Caragiale.

Un individ purtând pe umeri o șubă largă,  
cu o căciulă mare pe ceafă, stă la masă în restaurantul gării de Nord și bea ceaiul. Are un geamantan de pânză cu cercuri de tinichea alături pe un scaun, și pe masă un sac de piele neagră, prin mănuașă căruia își ține petrecută bine mâna stângă până la încheietura brațului. După figură, după maniere și port, trebuie să fie vre-un negustor, ori arendaș din provincie.

Un domn bine îmbrăcat, blană cu guler de astrachan și căciuliță asemenea, bea cafea la altă masă, fumează și se uită din când în când către provincial, care nu ia seama deloc că-l observă cineva. În același timp, domnul trage cu

ochii la ușă: așteaptă desigur pe cineva, și cu nerăbdare.

Negustorul plătește ceaiul. Îndată, iată și hamalul vine să-i spună că trenul a tras la peron; îi ia geamantanul de pânză și vrea să-i ia și sacul de piele, ca să-l ușureze pe pasager; dar acesta își trage repede mâna cu sacul și refuză serviciul. Sacul nu e mare, dar trebuie să fie greu, fiindcă pasagerul, ridicându-se, trebuie să-l țină și de desubt cu mâna dreaptă. Hamalul pornește spre ușă; negustorul după el.

Domnul de pe peron se vede bine că fierbe de care, s'a ridicat și el și pornește pe urma negustorului la câțiva pași.

Negustorul s'a suit într'un vagon de clasa întâi, și șade pe coridor cu sacul lui în brațe.

Domnul se plimbă de colo până colo pe peron, trăgând cu ochiul aci către partea pe unde vin pasagerii, aci către geamul la care stă în picioare omul cu sacul, pe când acesta se uită foarte distrat la mișcarea de pe peron.

Mai sunt cinci minute...

Domnul de pe peron se vede bine că fierbe de nerăbdare... În sfârșit, un om îmbrăcat modest, un fel de fecior de casă, făcându-și greu loc prin mulțime, sosește găfâind cu un geamantan frumos de piele rusească, cu un tartan și cu un bilet de clasa întâi.

— Dobitocule! era să mă faci să scap trenul!...

Apoi, luându-și bagajul și biletul, trage la o

lor: război ori pace? Credem însă că inițiativa dlor Poincaré și Sasanoff va fi tot așa de zădarnică, tot așa de neputincioasă față de deslănțuirea curentelor naționale din Balcani, cum a fost și propunerea contelui Berchtold. Căci ori cât de iscusită ar fi diplomația, sosesse în istoria popoarelor momente mari, epocale, când nu dictează decât pornirile adânci, izvorite din sufletele răscolite ale neamurilor. Popoarele vorbesc rar, dar când vorbesc, vorbesc cu tăișul săbiei.

**Chestiunea noului credit.** Am scris în numărul nostru trecut despre intențiunea ministerului comun de război de a cere un nou credit de 200 milioane, iar, conform unei știri mai proaspete, de 250 milioane de coroane. Se spune că în consiliul de miniștri comuni ținut zilele trecute în Viena încă a venit vorba de acest credit, dar o hotărâre nu s'a adus în această chestiune și nici guvernele n'au făcut încă promisiuni concrete cu privire la votarea lui. În curând se va vedea, dacă noile pretențiuni ale conducerii armatei vor putea fi împlinite. Dar, — spun ziarele guvernamentale, în orice caz situația actuală a politicii externe va trebui să formeze un indemn puternic pentru ambele guverne de a fi cât se poate de prevăzătoare și a nu pune piedeci la votarea cheltuielilor ce li se reclamă, fie acelea ori cât de mari. De altă parte, cerurile conducătoare țin să liniștească opinia publică, declarând că noul credit nu va fi întrebuit pentru scopuri de mobilizare.

La timpul său și antecesorul lui Auffenberg, baronul Schönauich, a cerut să i se voteze un credit pentru noile investiții în armată, dar, din cauza crizei financiare de atunci, guvernele s'au văzut silite să-i refuze cererea. Conducerea armatei nici acum nu cere decât tot suma de 250 milioane pentru acoperirea aceluiaș trebuințe, așa că în acest caz nici o combinațiune nu poate avea loc. „N. Fr. Presse” scrie că până astăzi nu s'a stabilit nici mărimea creditului și nici termenul, la care el va fi înaintat celor două guverne, sau mai bine zis corporațiunii lor reprezentative: delegațiilor.

**Ce-i cu reforma electorală a lui Lukács?** Organul socialistilor din Ungaria „Népszava” scriind în numărul-i mai recent despre reforma electorală a lui Lukács, spune că dreptul de vot va fi condiționat de terminarea a șase clase primare, iar muncitorilor le va cere un testimoniu dela școala de ucenici. Afară de acest cens intelectual, în proiect se prevede și un cens ma-

terial, pentru ca și analfabeții mai înstăriți să poată ajunge la drepturi politice. Așa că în felul acesta, lucrurile vor rămâne și mai departe în aceeaș stare inapoiată în care se aflau mai înainte, — sistemul electoral, nesuferind nici o schimbare esențială, nu va face decât să perpetueze domnia oligarhiei și sclăvia masselor poporului. „Népszava” mai are informația, că Lukács, înainte de a prezenta camerei proiectul de reformă electorală, îl va supune unei anchete, care va fi chemată să se pronunțe probabil în 20 a lunei curente. Față de această știre, oficiul guvernamental afirmă că prim-ministrul va prezenta direct camerei proiectul electoral îndată ce camera va fi convocată și afacerile mai urgente terminate.

**Consiliu de miniștri.** Astăzi a avut loc în Budapesta un consiliu de miniștri sub președinția prim-ministrului Lukács. S'a discutat chestiunea noului credit cerut de ministerul comun de război și, după cum se afirmă, prim-ministrul Lukács a făcut cunoscut colegilor săi din cabinet proiectul de reformă electorală în elaborarea lui definitivă.

## Când tunul bubuie...

**Dinasticism și antidinasticism. — „Acrobatul văzduhului”: Aurel Vlaicu.**

I a și, 23 Sept. v.

Cetesc titlurile incendiare de pe fiecare pagină a oricărei gazete, și încerc o iluzie ce simt că devine tot mai înzistentă.

„S'a aprins focul balcanic”, „In fața războiului”, „Orice speranță de pace e pierdută”, „Atacul Bulgarilor”, „Ciocnirea turco-sârbă”... și parcă văd un uriaș incendiu, în care vaețele oamenilor sunt acoperite de bubuiturile tunurilor.

Privirile, cari urmăresc grăbit titlurile sugestive și literile compacte, se agită; și odată cu ele, pulsațiile se îndesesc. Caracterele nu mai sunt negre, ci roșii — și nu mai stau ca până acum încremenite pe hârtia chinuită, ci încep să joace... Și orice sgomot mai puternic încetează de a fi indiferent, producându-ți la fiecare moment impresia că pe stradă trec grăbite plutoane de soldați călări... Dar ce e asta?... S'a auzit chiar o lovitură de tun!...

Așa se întâmplă când bieții cetitori ai ziarelor cotidiene cad pradă maladiei grozave a războiului. Nu mai văd nimic înaintea ochilor decât leșuri, parapete, șanțuri umplute cu sânge,

regimente gata de atac... și nu mai aud decât șuerul gloanțelor, cari caută drept obiectiv un trup omenesc, sau bubuitul asurzitor al tunurilor de campanie...

Și după acest prolog, încep apoi frigurile spaimei zgâlțuitoare...

Inchipuiți-vă în sfârșit sutele de mii de cetitori ai ziarelor, căzuți cu toți sub imperiul aceluiaș vedenii înfricoșătoare, și veți avea un tablou relativ fidel al „agitației spiritelor din România”.

În aceste momente când „agitația spiritelor” se intensifică mereu, o problemă, veșnic la ordinea zilei, devine și mai actuală. E problema necesității sau inutilității războiului.

S'au consumat, fără îndoială, bazinuri imense de cerneală și un nesfârșit număr de chilometri de hârtie, pentru a se rezolvi într'un fel chestia aceasta atât de controversată. Zădarnic. Problema a rămas tot în picioare, dacă nu cu un aspect și mai complicat decât înainte. Și, cel puțin eu, am credința că nu va fi nici odată în chip hotărâtor rezolvită — pentru că în discutarea ei nu pot intra argumentele raționale, ci numai acele efective. Sau dacă sunt unele argumente cu o mai evidentă aparență de raționalism, își găsesc, în ultima instanță, explicația tot în temperamentul celor ce le susțin.

Cei cu sufletele pustiite de orice ideal vor vedea întotdeauna în război „o urmă a barbariei trecute”, care le periclitează interesele lor strîmt materialcește. Iar cei cari, mai presus de cea mai prețioasă materie, pun ideia, nu vor precupeți niciodată mijloacele prin cari tind să o realizeze.

Zădarnic li se va spune acestora din urmă că milioanele cheltuite cu întreținerea armatei pot fi considerate ca bani aruncați în baltă... Ei știu că însăș promovarea intereselor economice nu poate avea loc cu deplin succes, decât sub auspiciile unei armate brave, care să aibă însușirea de a insufla respect celor cari au interese economice potrivnice dezvoltării firești a primelor interese.

Nu pot fi considerați ca aruncați în baltă banii cheltuiți cu armata, precum nu se poate spune că au fost cheltuiți în van banii dați pe o umbrelă, pentru că nu-ți servește decât o oră la două luni... (exceptând bineînțeles epocile anormale, ca acesta de acum, în care ploaia nu mai conține de aproape o lună...)

Reflecții ca acestea îți cuprind gândul, acum, când tunul bubuie....

De actualitate în România e, în strânsă legătură cu chestiunea de mai sus, și dinasticismul.

parte pe fiecare și îi șoptește pripit și cu un aer foarte sever.

Mai sunt două minute.

Domnul, ajutat de fecior, se suie în vagon unde e negustorul. Acesta, îndată ce s'a suit domnul, trece din coridor în cupeu, pe când domnul face fel de fel de semne de inteligență feciorului său, care stă drept în față-i pe peron.

Fluerul întâiu... Apoi numai decât al doilea... Frinele se desfac... Trenul a pornit.

Domnul intră în cupeu după negustor, care s'a desbrăcat de șubă și șade cu sacul pe mână.

— Bonsoar, zice domnul.

— Bonsoar, răspunde negustorul.

Și domnul se așează pe fotoliul din față, după ce și-a pus geamantanul în plasă și tartanul la căpătâiu.

Doi, trei kilometri tăcere.

— Mergeți departe? întrebă domnul.

— De! departe și nu departe...

— .....?

— Până la Mărășești...

— Până la Mărășești?

— Da. Dar Dv.?

— Și eu tot până la Mărășești.

— Vezi?... După daraveri...

— Da, după daraveri. Dar Dv.?

— Tot după daraveri.

Conducătorul... Taie biletul domnului și întinde mâna cătră negustor...

— 753, zice omul, care pare că deja moțae,

și pune mâna în buzunar să arate cartea... Conducătorul salută și pleacă.

— Aveți cartă permanentă? întrebă domnul. Sunteți poate la Senat...

— Ba nu... am bilet de abonament... Am multe legături și-mi vine mai ieftin...

Chitila...

— Puțină lume astăzi în tren. În tot vagonul sunt numai noi și încă un pasager în alt cupeu. E bine... putem dormi până la Mărășești! zise domnul lungindu-se pe fotoliu și acoperindu-se cu tartanul.

A! eu nu dorm niciodată în tren, zice negustorul... Știți, umblu cu bani.... Pungași...

— Frate să fie adevărat?...

— Ei, bravos! nu s'a întâmplat și mai acum o lună?...

— Eu drept să-ți spun nu m'am gândit niciodată... S'o fi întâmplat așa odată.

— Numai odată?

— În clasa întâia?

— Tocmai în clasa întâia, firește, zice negustorul. Mie, ce să-ți spun? mi-e frică al dracului. Mi se întâmplă câte odată să am sume mari cu mine.... bunăoară ca acum...

— !...

— Glumă e să mă arză odată cu o avere de om.

— ....!!!

— Patruzeci de mii de franci!...

— ....!!!

— Să ferească Dumnezeu! M'ar omori! a daogă provincialul.

— Nu ți-se pare dtale că e prea cald aici? întrebă domnul ștergându-se de sudoare.

— Nu, răspunde negustorul, e tocmai potrivit.

— Mie mi-e grozav de cald.

— Și Domnul iese să se răcorească puțin în coridor.

Peste câteva momente, domnul se reîntoarce la locul lui.

— Mă rog, zice provincialul, trenul ăsta se mai oprește undeva până la Ploiești.

— Da... la Periș două minute.

— La Ploiești, ne dăm jos, să luăm câte-o dulceață...

— Ne dăm, dacă vrei, zice domnul distrat, ca de pe altă lume, și se trîntește să doarmă, învelindu-se cu tartanul peste cap.

Trenul a plecat din Periș. Negustorul scoate un măr din buzunarul șubei și începe să ronțăie.

Deodată domnul se ridică:

— Peste puțină să dorm... teribil de cald!

Apoi, dă geamantanul jos, îl deschide și scoate un șipșor elegant; deșurubează dopul și oferă negustorului.

— Cognac...

— Mersi... De zece ani nu mai pun spirtoase în gură...

— E extrafin...

— Mersi... Sunt oprit...

Domnul, mâhnit de refuz, însurubează la loc

Se repe  
stru n'ar f  
nici mai pu  
linului. Și  
firește —

Vedeți:  
teaptă și l  
de investit  
mentele ro  
cu o obraz  
torii fii ai

Și să-l  
tează să's  
disprețul f  
mulțămire  
nu-l mai s

„Acro  
acum în  
delean Au  
vinte, ini  
să vrea,

Joia t  
Cotrocen  
viatori și  
parat nă  
dă, mai m

Cu a  
făcut niș  
a uimit p  
ra, ci făc  
traordina  
primabilă  
gini între

La a  
numeros  
delegația  
Capitală  
de ani d  
mani, nu

rația faț  
nerului V  
rile cele

dopul, p  
aruncă i

Apoi  
coridor,

Prov  
cul căpă

Conc  
— B

Dom  
și reintr

de seam  
are prob

— P  
cat; nu

să dorm  
palma p

Don  
torului:

— R

— M

m'am lă

Apo

—

pungaș  
negustor

inși de

mii de

niște v

meze o

A a

la Buc

gon, și

luaseră

Se repetă în chip tendențios că regatul nostru n'ar fi în Orientul Europei nici mai mult, nici mai puțin, decât jandarmul Austriei și Berlinului. Și vinovat, de acest lucru, e găsit — firește — Regele...

Vedeți: un simplu motiv — atât doar așteaptă și bârfitorii — pentruca apoi campania de invective incalificabile să înceapă și sentimentele românești ale Regelui să fie discutate, cu o obraznică îndrăzneală, până și de rătăcitorii fii ai neamului fără patrie.

Și să-l ferească Dumnezeu pe cel ce cutează să și manifeste în vre-un mod oarecare disprețul față de acești blestemați copii ai nemulțămirei viclene... Din „lacheu al palatului” nu-l mai scot.

„Acrobatul văzduhului” — așa e numit acum în București neîntrecutul aviator ardelean Aurel Vlaicu. Și când vede aceste cuvinte, inima oricărui Român se umple fără să vrea, de o legitimă mândrie.

Joia trecută au avut loc pe câmpul dela Cotroceni mai multe zboruri ale ofițerilor-aviatori și un zbor de încercare cu iscusitul aparat născocit de tânărul inginer H. Coandă, mai mult apreciat în Anglia.

Cu acest prilej a zburat și „șoimul”... A făcut niște virajuri atât de îndrăznețe încât a uimit peste măsură asistența. Nu mai zbură, ci făcea niște învârtituri cu adevărat extraordinare, încât vârșe, odată cu o inexprimabilă admirație, și o groază fără de margini între cei de față.

La acest „zbor al morții”, pe lângă un numeros și select public român, a asistat și delegația de ofițeri germani, care venise în Capitală să felicite pe Rege cu prilejul a 50 de ani de carieră ostășească. Ofițerii germani, nu mai știau cum să și exprime admirația față de acest extraordinar zbor al inginerului Vlaicu, și numai conteneau cu feliicitările cele elogioase.

Șt. P. Moldovanu.



## Două mesaje de tron.

Arad, 7 Oct. n.

Ziua de Sâmbătă a fost pentru Bulgaria o zi de mare însemnătate istorică: aniversarea de patru ani dela proclamarea independenței regatului și a încoronării primului rege bulgar, a lui Ferdinand, care a avut un însemnat rol conducător în privința consolidării și o prosperării statului bulgar. Bulgaria este un însemnat factor în Orient, însă ea nu se validează în senzul după cum credea Europa, acum patru ani, când fără multă greutate i-a recunoscut independența. Această turnură nefavorabilă se explică de altfel prin faptul, că actualmente frânele politice nu mai sunt în mâinile regelui Ferdinand, ci el, regele, este condus de curentul filorus, în mare măsură alimentat de nizuințele rusești, al cărui exponent în Balcani este Spalajkovići, consulul sârb dela Sofia.

Mesajul de tron, rostit în ședința de Sâmbătă a sobraniei, caracterizează de minune rolul regelui Ferdinand și al machinațiilor sârbo-rusești în situația gravă actuală din Orient. Mesajul de tron cu care regele Ferdinand a deschis sesiunea sobraniei e foarte lapidar. Din acest discurs reiese, că regele Ferdinand a ajuns într'o situație penibilă. Aceasta se dovedește și prin faptul, că el, farsorul diplomatic, a trebuit să schimbe mijloacele diplomației cu sulțele armatei. În mesajul de tron nu se amintește de loc despre succesele politice regelui Ferdinand, și nu se arată nici cauzele relațiilor extrem de încordate dintre Bulgaria și Turcia. Regele spune numai atâta, că a ordonat deschiderea sobraniei pentrucă aceasta să aprobe starea de asediu proclamată din cauza mobilizării și să ia măsurile legislative necesare în vederea complicațiilor actuale din Balcani. Această rezervă circumspectă face impresia, că regele Ferdinand nu voiește să ia un angajament definitiv pentru sine și pentru țară, deoarece el își dă seama despre posibilitatea

unui succes al acțiunii diplomatice a puterilor. Regele încă tot mai nădăjduiește, că în urma legăturilor sale întinse, a autorității sale cunoscute în întreagă Europa și în urma talentului său diplomatic va putea influența intervenția Puterilor așa, că acestea să creieze o situație liniștitoare care să oprească pe Bulgari dela o ciocnire cu arma. Cu alte cuvinte, regele Ferdinand să și recâștige influința conducătoare asupra dezvoltării evenimentelor din Bulgaria.

Actualul mesaj de tron este o nouă dovadă despre circumspecția regelui Ferdinand.

Față de această precauțiune a regelui bulgar, mesajul de tron al regelui Petru al Serbiei este foarte răsboinic. Tonul grav în care regele Petru a citit Sâmbătă mesajul pentru deschiderea Scupștinei, a făcut cea mai adâncă impresie asupra deputaților. Constatarea că speranțele Serbiei, relative la îmbunătățirea soartei sârbilor din Turcia, au rămas zădarnice și că silințele marilor puteri pentru realizarea reformelor n'au avut nici un rezultat, se interpretează în senzul, că guvernul sârb nu și mai face nici o iluzie despre gravitatea situației politice și că toate mijloacele pentru menținerea unei soluții pacifice au fost epuizate. S'a remarcat, că mesajul nu exprimă nici o speranță într'o eventuală ameliorare a situației.

În cercurile politice austro-ungare se crede, însă, că adevăratul scop al înarmărilor sârbo-muntenegrine este cu totul altul, decât cel amintit în mesajul regelui Petru al Serbiei. Și anume, Serbia și Muntenegru ar voi să și frigă castana, Novibazarul, la focul bulgar. Bandele înarmate și avantposturile armatei sârbe și-au făcut deja apariția în Sandjac și în curind vor grăbi aci și muntenegrinii. Sârbii și muntenegrinii cred că a sosit momentul să și realizeze mult visatul plan: prin ocuparea Sandjacului Novibazar țările sârbești, Serbia și Muntenegru, ajungând vecine, o unire oarecare a lor, ar fi foarte mult ușurată. Guvernul rusesc face deja încercări prin intervenția Franței să acapareze prada pe seama alintaților ei din peninsula balcanică. Faptul acesta se dovedește de altfel și printr'o altă acțiune neîntelesă a Franței, care voiește să stoarcă monarhia austro-ungare declarația, că ea, monarhia, nu și bate capul cu Sandjacul Novibazar, iar în schimb Rusia promite că nu va mai stărui pentru deschiderea Dardanelor.

Cercurile politice ale monarhiei declară însă, că Austro-Ungaria voiește cu ori ce preț ca Novibazarul să fie proprietate turcească sau austro-ungară, dar sârbească niciodată.

## Aviz

Avizăm abonații noștri că expediția ziarului „Românul” am transformat-o și în viitor foaia se va trimite după sistemul nou folosit și la foile mari din Budapesta și străinătate.

Deoarece aceasta transformare a reclamat o muncă uriașă și credem că s'au strecurat și unele greșeli la adrese, rugăm abonații cari nu primesc ziarul, sau primesc greșit să binevoiască a ne aviza despre aceasta ca să putem îndrepta momentan greșala comunicându-ne totodată și adresa completă la care trebuie să se expedize ziarul.

Adm. ziarului „Românul”.

dopul, pune șipșorul în geamantan, pe care-l aruncă iar în plasă.

Apoi suflând greu de căldură, iese iarăș în coridor, unde se plimbă de colo până colo.

Provincialul se lungeste bine punându-și sacul căpătâiu.

Conductorul:

— Biletele pentru Ploiești, domnilor!...

Domnul din coridor dă discret biletul său... și reintră în cupeu trăgând ușa cu multă băgare de seamă ca să nu deranjeze pe negustor, care are probabil intenții să aștească.

— Puteți umbla cât de tare, zice omul culcat; nu dorm. Unde pot eu dormi?... Mă lasă să dorm căpătâiu asta? și zicând asta bate cu palma pe saculeț, care sună foarte plin.

Domnul scoate portabacul și oferă negustorului:

— Regale...

— Mersi, zice omul cu sacul; de zece ani m'am lăsat de tutun... Sunt oprit...

Apoi, după o pauză lungă:

— Apropo, ziceai dumneata adineaori... de pungăși... în tren. Să vezi ce s'a întâmplat unui negustor, un prieten al meu!... Venea cu doi inși de Roman în clasa întâi... I-a luat vre-o opt mii de lei... Știi cum? Unul i-a tot dat să bea niște vin dulce cu dresuri și altul i-a dat să fumeze o țigară, cu afion, cu draeu știe ce...

A adormit omul buștean... Când s'a trezit la București cu capul buimac, era singur în vagon, și tot, blană, geamantan, bani, ceas, tot îi luaseră.

— Ei! i-o fi luat și inelele din deget, zice domnul rizând ciudat.

— De unde știi asta? întrebă iute negustorul.

Apoi, după o pauză scurtă, rizând și el:

— Firește că i-a luat și inelele.

— Intrăm în Ploiești...

— Ne dăm jos? întrebă provincialul, și, ridicându-se, își petrece mâna prin mânușa sacului și ia bunda pe umeri.

Domnul stă o clipă la gânduri; apoi:

— Ne dăm... Nu-ți iei, adaogă zimbând ironic, și geamantanul?

— De geamantan nu-mi pasă! câteva boarfe de schimbat.

Ploiești... Trenul stă la peron.

Negustorul coboară cu sacul; domnul după el cu geamantanul de piele rusească și tartanul... Dar, n'apucă să facă trei pași, și dau piept cu doi vlajari, niște mitocani, cari par că le-ar ținea drumul. Domnul vrea să dea pe de lături.

— Scurt mișcarea! comandă cu autoritate negustorul, și cele două namile au și înhățat strâns pe domnul, fiecare de câte-o mână... Ori ce luptă ar fi zadarnică!

Luăți-i sacul! ordonă aspru negustorul.

Oamenii ascultă.

— Legați-l bine!...

Pe urmă cătră domnul, care tremură din toate incheieturile și nu protestează câtș de puțin, față cu așa sălbătăcie:

— Apoi, de când mă freci, amice! cât o să umblu după dta?... Cognac, a?... extrafin... Tigarete, a?... Regale, a?...

## România și evenimentele din Balcani.

— Un interview cu d. C. Dissescu. —

București, 23 Sept. v.

Ilustrul bărbat politic român, d. C. Dissescu, a acordat ziarului „Universul”, următorul interview:

„Imi pare bine că v-ați gândit la un fel de anchetă înregistrând părerile și soluțiile ce se impun în o așa gravă împrejurare. Sunt foarte mult mirat că până acum n'am văzut curente de opinie publică în această privință. Rar, pe ici pe colo, în presă chiar și sub formă anonimă s'a vorbit de politica noastră externă. Ne-am obișnuit de a o lăsa fiecare în răspundere câte unui șef și chiar a șefului statului, fără a ne spune părerile. Sunt sigur că lumea va fi indulgentă cu mine cunoscând-mi de mult independența sentimentelor și părerilor mele. Când ministrul afacerilor străine al Austro-Ungariei, Berchtold, a fost în August la Sinaia, cu risicul de a displace în dreapta și în stânga, în sus și în jos, n'am stat la îndoială de a spune în mod public ce cred eu că trebuie să știe imperiul austro-ungar în privința raporturilor noastre externe.

La întoarcerea mea din străinătate am găsit o mulțime de scrisori și depeși cari aprobau modul meu de a vedea. Mai toate purtau iscălituri dela persoane necunoscute. Un singur om politic, fruntaș conducător, ce nu este din partidul meu, mi-a arătat că este în acord de vederi și mă felicită călduros. Cu aceeași independență de vederi și indiferență pentru orice desaprobară vorbesc și acum.

### Situația politică a României în actualele împrejurări.

România se găsește într-o situație politică cum n'a mai fost până acum. S'ar putea asemăna situația noastră cum s'a găsit Franța față de războiul terminat la Sadova. Indiferența și expectativa au terminat o adevărată nenorocire politică și de stat. Dacă situația noastră geografică ne strânge ca un cerc de fier de toate părțile, nu e mai puțin adevărat că situația politică este așa că putem impune voința noastră, în tot cazul putem condiționa atitudinea noastră, dacă nu pentru realizarea unor idealuri independente, de sigur cel puțin pentru îndeplinirea datorțiilor de stat independent și conștient de datorile sale către generațiile viitoare.

România nu poate sta indiferentă la învetezarea unor revendicări și creșteri teritoriale ale Bulgariei. Cred că este absolut necesar ca odată cu izbucnirea conflictului balcanic să se formuleze cum a mai fost acum vre-o câțiva ani vorba, drepturile noastre asupra cadrilaterului ce ne-ar asigura o coastă de mare. Este de un interes de echilibru european această compensațiune ce o cerem. Eu cred că este chiar de interesul bulgarilor ca relațiile noastre istorice să se desfășoare înainte pe baze solide, în afară de pretențiuni de desvoltare a unuia în detrimentul altuia.

### Expectativa nu e îndestulătoare. Scopul vizitei contelei Berchtold.

Lucrurile stau astfel încât expectativa, supravegherea nu sunt îndestulătoare. În acțiunea diplomatică cea mai mică întârziere poate da naștere la surprinderi și orice acțiune devine tardivă și prin urmare inutilă. Două chestiuni se impun. Ce atitudine avem față de Bulgaria, ce atitudine avem față de Austro-Ungaria?

Am convincția că contele Berchtold nu și-a dat osteneala de a venit la Sinaia împins de o simplă curtuazie, sau de invitația regelui așa tam-nesam. Ministrul de externe al Austro-Ungariei a trebuit să propie regelui României

ceva, fie în ce privește atitudinea noastră față de Rusia, în caz când un conflict s'ar produce între Austro-Ungaria și Rusia.

Sabia noastră aruncată în Balcani, sau în conflictul austro-rus, este de mare greutate și puternic tăietoare.

### Legăturile cu Austro-Ungaria.

In ce privește legăturile noastre cu Austro-Ungaria, dacă nu putem uita nici luarea Basarabiei, desigur nu putem uita condițiunea în care se găsește frații noștri din Transilvania. Nu vom întinderi teritoriale peste Carpați, nu putem însă uita datorile ce ni le impun legăturile de rasă, limbă și naționalitate istorică.

Să nu ni se spună că Austria nu poate face nimic în Ungaria căci noi nu tratăm nici nu ne legăm față de Austria. Noi tratăm și ne legăm cu Austro-Ungaria, iar ministrul de externe dualist când ne vorbește trebuie să știe că ne vorbește și ca austriac și ca ungur.

Înainte de a ne separa, te rog înregistrează și următoarea observațiune a mea:

„Până acum s'a putut păstra secretul politicii externe, dacă cumva măcar este vre-un secret, de acum înainte nu se mai poate. Guvernul e dator să vorbească și să ne spuie vederile sale. Partidele politice de asemenea”.

## După potop.

Spre „lumea nouă”. — Oaspeți de toamnă. — Un concert întrelăsat.

Alba-Iulia, 6 Oct. n.

În sfârșit, după două săptămâni de continuă revărsare, Murașul s'a retras iarăș în matca sa. Pe câmpuri însă și acum se văd pete mari, ce sclicesc în soare, — bălți rămase pe urma potopului de ape. Abia acum se vede câtă pagubă i-a ajuns pe bieții săteni. Cucuruzele în mare parte sunt culecate la pământ, iar nutrețele formal înămolite.

În colțul pieții noastre o femeie povestește, în ascultarea plină de mirare a celor din jurul ei, nenorocul ce le-a ajuns satul din a cărui case peste 40 s'au năruit. — Era din Vurpărul de lângă Vințul de jos.

Pe strada cea mare, în jos, spre gară, un grup de oameni în haine „nemești”, iar după ei câteva țărance, cu desagii în spate. Sunt de-ai noștri, români, în parte și din satele păgubite de ape, cari pleacă spre „lumea nouă” spre America legendară, al cărei aur și putință de căștig mare ispitește pe atâția locuitori ai satelor noastre. Între ei se văd câțiva mai bătrâni și mai „umblați” cari au mai trecut „apa cea mare”. Totuș par îngândurați, cu toții. Și cum se depărtează tot mai mult, din cântecul lor trăgănat deslușese abia aceste două șiruri:

Treptele dela mașină  
Le suim cu grea inimă.

O casă joasă de-o înfățișare murdară, purtând inscripția evreiască, ce vrea să spună celor din neamul ales, că aici pot afla mâncare „coșer” curată. Înaintea ei un grup de evrei bărboși, și cu perciuni bogăți. Sunt galițieni și bucovineni, cari vin în fiecare toamnă cu nădejdea bunelor afaceri ce cred că pot face. Se sfătuiesc într'un ton ce-și lasă impresia unei certe, încercând să rupă de pe acum prețurile mustului pentru bogatele vie ale satelor de sub poala munților apuseni.

Vineri seara era să aibă loc concertul vestitului nostru tenor Ionel Rădulescu. Concertul însă nu s'a ținut. Artistul ce e drept, a venit dela Blaj

în orașul nostru, și se va fi convins că în cuibul acesta evreiesc, în care deși suntem destul de numeroși — dar resirați — nu se poate aranja, în graba alor câteva ceasuri, cu garanța unei reușite, un concert, despre care numai în ziua premergătoare au aflat cei cari cetesc gazete, că va avea loc. Și așa artistul a plecat, spre părerea de rău a noastră, în alt loc mai prielnic pentru astfel de manifestări artistice.

Coresp.

## Dela Academia Română.

Comunicarea dlui profesor V. Babeș.

București, 22 Septemvrie v.

Eri după amiază a avut loc la Academia română o interesantă ședință publică, spre a se asculta comunicarea dlui profesor dr. Babeș, asupra pelagrei.

D-sa, care a avut la ultimul congres medical dela Bergamo să se ocupe de aproape de chestiunea pelagrei ne spune că un fapt foarte important cu privire la aceasta boală s'a putut constata în timpul din urmă în Italia, unde prin legea contractelor agricole dela 1902 pelagra a scăzut în mod simțitor. Se știe, continuă, distincul academician că pelagra provine din mănecarea porumbului stricat și numai din asta. Unii medici au susținut că ia poate să fie produsă și de un fel de parazit care să facă din ea o boală infectioasă. Profesorul Babeș nu este de această părere și spune că după cum dacă mănâncă otravă te otrăvești, tot așa și mănâncând porumb stricat te îmbolnăvești de pelagră.

Dar nu numai porumbul stricat contribuie la răspândirea boalei, ci și condițiunile de trai ale țăranului.

Un pelagros poate să păstreze în el germennul boalei fără ca acesta să izbucnească afară numai în anumite condițiuni rele, de aceea afirmă d. profesor Babeș că pelagra e o boală socială care poate fi combătută printr'o lege agricolă.

Să ne luăm după pilda Italiei și deoarece s'a putut constata în atâtea rânduri la noi că avem un corp medical luminat și priceput să se încredințeze lui combaterea și stabilirea diferitelor puncte dintr'o lege în contra pelagrei. Termină interesanta sa comunicare citind punctele propuse de dsa la congresul din Bergamo printre cari e și constituirea unui comitet care să lucreze în sensul educației, igienei etc., la muncitori.

Asanând terenul și ameliorind condițiunile de trai pelagra va dispere.

D. profesor Dr. Marinescu, luând și dsa cuvântul, aduce laude dlui profesor Dr. Babeș și spune că după dsa pelagra poate fi considerată ca unul din accidentele muncii.

Medicii, zice dsa, au datoria de-a lupta pe terenul social și de-a nu căuta vindecarea individuală. Astăzi medicina, zice d. profesor Dr. Marinescu, are un rol mai mare ca în trecut când se mărginea cu căutarea individului în parte.

Azi corpul medical se ocupă de cauzele în sine, și deci combatând cauzele pelagrei, va combate această boală cu succes.

Hainele lucrate în atelierul propriu se capătă la

**LENGYEL ISTVÁN**

PRĂVĂLIE DE PĂLĂRII ȘI SPECIALI-  
TĂȚI DE MODĂ PENTRU BĂRBAȚI  
Oradea-mare — NAGYVÁRAD  
Piața Beiner nr. 1. Telefon: 12-48.

(Le 149-30)

### MANDAT.

Aceluia care cu prilejul cumpărării nou-tăților de toamnă și iarnă prezintă acest cupon, i-se va acorda 5% rabat din prețurile noastre solide fixate.

**Filiala din Arad a magazinului de dantele din Budapesta**

se capătă la

Cl. 132-100

Bulev. Andrassy nr. 20

— palatul Fischer Eliz —

Dantele, cordele, catifele, decoruri pentru haine, mă-tăsuri, ciorapi, mănuși și orice accesorii de croitorie

Bag...  
nerii no...  
cial al C...  
tural, c...  
teratura...  
buie, —  
unui, că...  
aici în...  
ceștia; l...  
ducători

Date...  
tinerim...  
chemati...  
stările...  
izolată...  
unor pe...  
me „cop...  
pe atât...  
atențiu...  
părțea...  
să fie c...

Se p...  
nui”. S...  
internat...  
înfințe

Asta...  
tru înd...  
ca al n...  
ticiani...  
în altă...  
bliotec...  
între „...  
de bilia...  
muncă...  
pleta p...  
crului, ...  
— se p...  
de club...  
izolării...  
că în c...  
ților” ș...  
— s'a p...  
șilor cu...  
și carac...  
trece în...  
menața...  
ce poat...  
în astf...  
din nen...  
niri eg...

Ast...  
mai ale...  
tala ab...  
într'o a...  
bișile c...  
căutau...  
torul u...  
la univ...  
roși să...  
fie ale...  
In...  
auzian...  
exotice...  
iscodite...  
alege c...  
mult y...  
sgomot...  
tineri ...  
Rea...  
zonate...  
lipseas...  
năr m...  
de ast...  
cuvânt...  
model...  
useate

Dr...  
Insti...  
Timi

## „Copiii nimănu!”

— Corespondență ocazională. —

Cluj, 5 Octomvrie.

Bagseamă norocul nu-i însoțește nici pe tinerii noștri universitari din Cluj. În mediul special al Clujului, lipsiți fiind de un conducător natural, care ar fi să fie profesorul de limba și literatura românească, dacă ar fi Român cum trebuie, — ei au căzut, după vremuri, când pe mâna unui, când pe a altui nechemat. Mai cu seamă că aici în Cluj se găsește totdeauna câte unul de aceștia; bătrâni, cari vreau cu orice preț să fie „conducătorii” tinerimei universitare.

Date fiind stările sociale desolate din Cluj, tinerimea a ajuns în apele unor oameni de tot nechemată. Cei mai buni ai noștri au crezut, că în stările actuale mai bine e ca tinerimea să rămâie izolată și ferită de valurile urite ale hărțuierilor unor persoane certărețe. Au ajuns deci pe o vreme „copiii nimănu” — un titlu pe cât de duos pe atât de norocos. Doar aceasta stare le-a atras atențiunea frățească a unui poet, și îngrijirea părintească a unui mecenat. În tot cazul mai bine să fie copiii nimănu, decât copiii năstiu cui!

Se pornise bine lucrul pe tema „copiii nimănu”. S’a fost luat inițiativa pentru clădirea unui internat în grădina „Petran”, în care ar fi să se înființeze marea „bibliotecă Stroescu”.

Asta era de sigur cea mai bună pornire pentru îndrumarea cinstită a tinerimei unui popor ca al nostru. Dar n’am avut noroc! Câțiva politicieni de mărime locală, aveau nevoie de tineri în altă direcție. În fața „internatului” și a „bibliotecii” ei au pus cazul, cu întruniri zilnice între „bătrâni” și „tineri”, la jocuri de cărți și de biliard. Față cu pornirea unei direcțiuni de muncă conștientă culturală — menită a completa pregătirea tinerilor, muncă prin firea lucrului, la o universitate străină de cultura noastră — se punea deci viața de petrecere ușoară viața de club și de politicianism strănt. Astfel în locul izolării tinerimei de valorile vieții locale, — epocă în care s’au creat instituții ca „Casa studenților” și micul „Internat Petran” și alte acțiuni, — s’a pus aducerea în contactul intim al studenților cu această nenorocită viață locală, care lua și caracterul unui politicianism strănt, ce se petrece în ascuțirea unor ostilități personale și în menajarea unor mici interese de gașcă, — tot ce poate fi mai veninos pentru sufletul nevinovat în astfel de chestiuni ale tinerimei unui neam — din nenorocire destul de sfâșiat și altfel prin porniri egoiste.

Astfel se făcea că în întrunirile tinerimei, mai ales tradiționala seară de cunoștință, cu toala abatere dela menirea ei naturală, se prefăcea într-o arenă ocazională pentru producțiile și exhibițiile cele mai stranii ale unor bătrâni uzati, cari căntau să-și refacă reputația învechită cu ajutorul unui auditor de tineri veniți întâiaș dată la universitate, cari — firește erau foarte bucu-roși să aplauzeze „enunțările” de colorit științific ale câte unui bătrân frazeolog.

În locul vre-unui cuvânt clar și cald tinerit auziau discursuri dodonice, împestrițate cu nume exotice și cu citate din toată lumea — reale sau iscodite. Dumnezeu știe! — din cari nu se puteau alege cu nimic, cu absolut nimic pentru ei. Cel mult „strălucitul orator” se găsea cu aplauzele șgomotoase și laudele discrete ale noi veniților tineri îmbujorați la față.

Reacțiunea contra acestei beții de fraze înzonzonate lipsite de orice înțeles cinstit, nu putea să lipsească. Și chiar în anul trecut s’a găsit un tânăr mai răsărit, care după ce a înghițit o serie de astfel de discursuri, a îndrăznit să-și ridice cuvântul și să ceară cuvânt limpede, fapte de model și pilde de făptuire în locul atâtor verziuseate cu cari căntă „bătrânii” să-i îmbete pe ti-

neri într-o seară, pentru ca un an întreg să nu mai facă nimic, decât cerțe și intrigi locale.

Decursul fidel al aceluia incident simptomatice s’a fost descris fidel în ziare și se credea că și-a făcut efectul pentru îndreptare. Cel puțin marele măestru al „beției de cuvinte într’un pustiu de idei” a declarat, că nu va mai lua cuvântul între tineri...

Se părea în adevăr, că cu anul curent tinerimea din Cluj se va emancipa de tutela zăpăcelii și va merge conștientă pe calea acțiunilor potrivite ei. Președintele tinerimei convocase seara de cunoștință pe 3 Octomvrie anume cu deviza „muncii conștiente”. Drept ecou Dr. V. Moldovan a dedicat tinerilor din Cluj un prim articol în „Gazeta Transilvaniei”. („Un glas de frate” Nr. 205 al Gaz. Trans.) În bună credință sa avocatul dela Turda, amintindu-și de zilele primăvăratice ale tineretii sale, petrecute la aceeași universitate din Cluj, dă sfaturi și desemnează directive pentru „munca conștientă” proclamată pentru viitor.

„Poporul român” — zicea Dr. V. Moldovan — înainte de toate are lipsă de o tinerime crescută în spirit românesc, înzestrată cu o puternică și sistematică cultură națională.

„Mai ales în direcția asta așteptăm o muncă conștientă și sistematică”.

Credința în noua bună pornire, ce se anunța, crește răspândindu-se vestea, că va veni și președintele clubului deputaților naționaliști: Dr. Teodor Mihályi.

Dar pare că e o făcătura, în ciuda tuturor pornirilor, serata de cunoștință a tinerimei din Cluj care a avut loc aseară, a reușit mai rău, mai urit, ca ori care până aci. În anul trecut a fost un conflict de idei; în astan un conflict de vorbe, care aproape că era să degeneze în conflict de fapte. Au căzut insulte grosolane, s’a făcut șgomot nemișt, încât oaspele distins al tinerimei, Dr. Mihályi dimpreună cu dna s’a ridicat să plece, și numai la intervenții, s’a resemnat să mai rămână.

Anume „oratorul” ineputabil de altă dată n’a putut să se stăpânească nici acum, când nu era nici o nevoie de elucubrațiunile filosofice și eseușimile sale interminabile prin timpuri și spații. Vorba cumpănită și cuminte a dlui Dr. Mihályi a fost cu totul coplesită de acest „conducător” cu orice preț al tinerimei, care a dovedit prin fiii săi, că ce direcție ar da și celorlalți tineri universitari.

Un incident — neplăcut e drept, dar indiferent în sine — a dat prilej să izbucnească conflictul. Pe când vorbia dl Dr. Mihályi a răsunat desfundera unei sticle de șampanie, fapt pe care oratorul l-a reprobat. Un tânăr, Dr. în drepturi, apărând societatea sa a arătat, că se petrece toată seara în vorbe, și fraze, și nu se trece la organizarea muncii, care s’a anunțat...

Observările critice făcute la adresa „oratoriei” plictisitoare și infructuoase a cunoscutului bătrân molesit — au dat pretext la insulte din partea familiei Isacu — tatăl și fiii — și mai ales „poetul” Emil Isac a încercat să vorbească, dar a fost împiedecat de reprobari furtunoase. S’a dezvoltat o scenă dramatică de băleiu. Tânărul „poet” se provoacă la toate meritele sale literare, la succesul său în „Teatrul Național” cu „Maica cea tânără” de I act... și la câte toate, dar înzadar... Șgomotul a crescut la culme; lumea întreagă s’a iritat și de „organizarea muncii conștiente” nici vorbă n’a mai putut fi. — În schimb vor urma câteva „afaceri” de onoare, câteva dueluri poate, iar munca culturală — mai poate aștepta.

De și-ar da tinerii noștri universitari seamă, că pe calea aceasta nu pot merge înainte, ar fi măcar un profit! Atunci vor înțelege că spiritul, care ține să-i călăuzească, nu-i lasă să ajungă unde-i trage inima: la o muncă culturală conștientă. Pentru a ajunge acolo trebuie mai întâi să se e-

mancipeze de mediul, care nu e nici cultural, nici destul de românesc, ca să-l mai tolereze. Pe altă cale se merge la munca conștientă pentru cultura poporului român.

Un alt frate.

## Catastrofa de pe Dunăre.

Scoaterea cadavrelor victimelor și înmormântarea.

Vineri seara târziu s’au scos din cabina șalupei „Trotuș”, cadavrele a opt ofițeri ce se aflau înăuntru șalupei în momentul scufundării ei. Corpurile neînsuflețite ale nefericiților ofițeri au fost găsite neatînse. Câțiva căzuseră sub mese și paturi. Cadavrul colonelului Lascăr Stoenescu s’a găsit aplescat spre geam. Cadavrelor ofițerilor Poenaru și Stătescu n’au fost pescuite încă. Imediat s’a procedat la spălarea, îmbalsămarea și îmbrăcarea cadavrelor, după care au fost așezate în sicrie și transportate la Hârșova.

Înmormântarea a avut loc ieri, Duminică, în fața P. S. Sale Episcopului Nifon, care a plecat la Hârșova, împreună cu clerul episcopal și corul din Galați.

Cadavrele vor fi puse într’un cavou comun, anume construit, afară de cadavrul sublocotenentului Vartan care a fost luat de familie și înmormântat la Hârșova.

Din București și Focșani au sosit numeroase coroane și telegrame de condolență adresate familiilor victimelor. Au mai sosit și diferite delegații de ofițeri dela regimentele din țară.

D. prefect al județului a luat toate măsurile pentru a fi găsite și cadavrele celorlalți soldați și ofițeri înecați.

Ce a stabilit ancheta?

Toată ziua colonelul Dragalina, delegatul ministerului de război, d. Eustațiu, contraamiralul marinei militare din Galați, un reprezentant al societății de vapoare ungare, reprezentanții autorităților din Hârșova și Constanța au întreprins o minuțioasă anchetă pentru stabilirea împrejurărilor în cari s’a produs ciocnirea între cele două vase, precum și a se vedea de partea cui sunt responsabilitățile.

S’au constatat și următoarele lucruri, contrarii celor publicate în ziare: Anume șalupea „Trotuș” n’a fost găurită de vaporul unguresc, căci în momentul când acesta a izbit-o în pupă, șalupea „Trotuș” s’a răsturnat și a căzut în fund, astfel că victimele au murit mai mult asfixiate. Iarăș nu e adevărat că șalupea avea lanțul dela cârmă rupt în momentul ciocnirii, căci ele au fost găsite în bună stare. S’a stabilit apoi că dacă vaporul „Szecheny István” oprea imediat, catastrofa ar fi fost poate evitată. Vaporul unguresc însă n’a oprit, ci a mai parcurs încă o distanță de 340 metri în susul Dunărei, în credință că s’a lovit de vre-o buturugă ce plutea pe Dunăre. Până să se întoarcă au trecut 25 de minute și victimele împreună cu șalupea căzuseră în adânc.

De atunci și până azi vaporul este sechestrat la Hârșova; iar pasagerii au fost luați de alt vapor și duși la destinație.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

## Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,  
Timișoara-centru, Palatul Dauerbach

Operază și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a alor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate. (Ba 46-60)

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8-9 ore a. m. și dela 2-5 p. m. Celor din provincie cărora es recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

## Agonia păcii.

**Agitația partidului militar austriac. — Acțiunea Franței. — Sultanul pentru războiu. — Atitudinea României și a Angliei. — Republica Samos. — Vase engleze spre Malta.**

Arad, 7 Octombrie.

Nădejdea păcii este în scădere și pe ziua de azi și guvernele cari au ordonat mobilizarea, le vine, firește, foarte greu să demobilizeze, după ce au făcut odată pasul cel mare. Situația e foarte neclară, foarte incertă și diplomații sunt cu totul desorientați de întorsătura ciudată ce au luat-o evenimentele.

Din Viena primim știrea, că ministrul de externe cont. Berchtold a respins proiectul Franței prezentat de către ambasadorul francez Dumaine, că monarhia noastră să renunțe la planurile ei față de sandjaciul Novi-bazar. În schimb acestei renunțări Rusia declară că nu ar mai insista asupra chestiei Dardanelor.

Ziarul „Armezeitung” — inspirat de către anturajul moștenitorului de tron și care, se știe, este redactat de către generali în activitate, — publică un articol foarte vehement în contra ministrului de externe, care încontinuu accentuează menținerea păcii în Balcani, dar nu face declarații destul de energice în contra statelor balcanice. Dealtfel, ori ce ar face ministrul de externe, — scrie „Armezeitung” — atâta e sigur, că în momentul, când un singur soldat sârb ar cuteza să intre pe teritoriul sandjaciului Novibazar, vom începe bombardarea Belgradului.

Dealtfel Serbia e convinsă despre aceasta și guvernul sârbesc a făcut declarații hotărâte, ca să liniștească teama monarhiei. Partidul militar austriac nu dă însă crezare acestor declarații prefăcute, ci face presiune mare asupra contelui Berchtold, ca acesta să repare greșala comisă de cont. Aehrenthal în privința evacuării sandjaciului.

Din cauza acestei întorsături neașteptate șansele păcii s'au înrăutățit mult și se vorbește foarte serios, că din cauza sandjaciului și monarhia noastră va trebui să intre în foc. O altă cauză a înrăutățirii șanzelor de pace este și faptul, că o demobilizare a statelor balcanice e aproape imposibilă iar discursul regelui Petru e o adevărată provocare la adresa Turciei.

Se vorbește, că în curând ministrul de externe contele Berchtold va pleca la Milano, unde va avea o întâlnire cu ministrul președinte Giolitti și cu ministrul de externe San Giuliano. Însă ușor se poate întâmpla că în curând să se ivească astfel de încercături, cari să zădărnicească acest plan al ministrului nostru de externe.

### Vase engleze spre Malta.

Londra. — Agenția Reuter află din Malta că crucișătorii Yarmouth și Wey Mouth, acum la Gibraltar, au primit, din cauza situației amenințătoare din Balcani, ordinul de a pleca spre Malta.

### Manifestații de simpatie pentru România.

Constantinopol. — Numeroși otomani staționând pe cheu, au manifestat cu multă în-sufletire simpatia lor pentru România, aclamând vasele românești din port. Un numeros public a manifestat cu multă căldură și entuziasm în fața legățiunii românești. Manifestanții trecând în fața Bursei, au huiduit pe bul-

gari și pe greci. În toate cercurile se observă o vie mulțumire și simpatie pentru România.

### Insula Samos a fost proclamată republică?

Paris. — Trupele turcești au părăsit insula Samos. Locuitorii insulei au proclamat republica și au constituit guvern provizoriu.

### Un manifest către poporul sârbesc.

Belgrad. — Intreaga Serbia a fost inundată de foi volante roșii, lansate de societatea „Frații sclavi”. Manifestul a fost distribuit până și în cele mai mici cămine din Serbia. El începe cu cuvintele: „Fraților, se apropie vremea faptelor. Strigătul de războiu tună peste apele și câmpiile Serbiei, peste munții Balcanului. Trebuie să liberăm pe frații și surorile noastre din sclăvie.”

Manifestul sfârșește cu cuvintele: „Liber-tate sau moarte!”

### Trupe muntegrene au pătruns în Turcia.

Poca. — O brigadă muntegreană a trecut Sâmbăta peste râul Tara lângă Mesertaza și a intrat pe teritor turcesc. Trupele turcești au reușit să înconjoare întreaga brigada muntegreană. S'a încins o luptă în cursul căreia 100 muntegreni au căzut, restul a reușit să se retragă în Muntenegru. Comandantul brigăzii, care a început atacul pe socoteala proprie a fost chemat la Cetinje.

Dela graniță se aud puternice bubuituri de tun.

### Grecii năvălesc pe teritoriul turcesc.

Constantinopol. — Ziarul „Alemdar” anunță că 1000 de antariți greci au trecut granița năvălind pe teritoriul otoman.

### Cererile statelor balcanice.

Londra. — Telegrammele sosite din Sofia anunță că între cererile statelor balcanice este și aceea a numirii de guvernatori creștini în vilaețele creștine. Statele balcanice mai cer ca marile Puteri să propună pe aceia desemnați să ocupe porturile de guvernatori, iar sultanul va avea dreptul să aleagă, Macedonia și celelalte provincii creștine, să aibă câte o dietă națională.

Constantinopol. — Se zvoneste că cererile statelor balcanice se rezumă în următoarele puncte: Macedonia să capete autonomia cu un guvernator al ei, Epirul să fie recunoscut ca făcând parte din sfera influenței grecești; Serbia veche să cadă în sfera influenței Serbiei; Bulgaria să aibă protecția asupra Macedoniei. Statele balcanice cer aplicarea art. 23 din tratatul dela Berlin. Dacă Turcia nu admite aceste cereri, războiul trebuie să izbucnească. În cazul când Turcia va ataca pe unul din statele balcanice, atunci celelalte state vor interveni.

### Anglia trimite arme Turciei.

Londra. — Un ziar englez anunță că un vapor englez încărcat cu arme și munițiuni a plecat din nordul Angliei spre Turcia. Vaporul duce un transport în valoare de o jumătate milion funzi, adică 5000 de puști, numeroase tunuri și un mare număr de munițiuni. Încărcarea vaporului s'a făcut noaptea și a plecat în largul mării fără ca cineva să știe.

### Sultanul și războiul.

Constantinopol. — Primind cu prilejul aniversării nașterii sale felicitări din partea ministrilor, sultanul a zis: Prețuiesc gravitatea situației. Sper că veți salva, apăra și păzi

cu grije dreptul și demnitatea imperiului. Am încredere că armata noastră își va face datoria la caz de nevoie. Mulțumită ajutorului lui Dumnezeu și măsurilor ce vor fi luate vom trece peste toate greutățile.”

În decursul manifestațiunii care s'a făcut în fața palatului sultanului, suveranul după ce a ascultat discursurile patriotice pronunțate a zis: Sunt mulțumit că patriotismul fiilor patriei otomane nu se va nimici niciodată!

Manifestațiunile au urmat peste noapte în fața ambasadei Italiei; aci manifestații au huiduit Italia.

### Important punct strategic ocupat de bandele bulgare.

Sofia. — Din localitatea Djumaia (în apropiere de Klustendil, frontiera bulgară) s'a primit azi știrea că bandele lui Sandausky și Cernopojeff, compuse din 2500 oameni, au ocupat defileul Crema care leagă Razugul cu Djumaia și Kumelin. Defileul acesta e unul din punctele cele mai strategice. Numai 200 de inși ar fi în stare să se împotrivescă unei întregi divizii. Tot aceste bande au aruncat în aer cazarma turcească din Djumaia.

### Presă engleză și situația din Balcani.

Londra. — Ziarul „Times” zice: Turcia merită simpatiile Puterilor căci guvernul actual după convingerea generală, urmărește cu adevărat o politică de concentrare și reforme administrative.

Ziarul „Daily Chronicle” zice: Oamenii de stat din Balcani ar trebui să-și dea seama că cuceririle teritoriale pe cari le doresc nu depind de un război eventual ci de consimțământul Puterilor.

Ziarul „Daily Graphic” scrie: Statele slave se înșală foarte mult dacă cred că au multe simpatii în Europa într'un război eventual.

### Turcia și România.

Londra. — „Times” publică: Se poate întreba acumă dacă contra-pregătirile militărești ale Turciei nu vor fi considerate ca o amenințare pentru statele din Balcani. Evenimentele brusce din ultimele trei zile inspiră teama că situațiunea va putea scăpa în orice moment de controlul diplomației.

Atitudinea Austro-Ungariei rămâne o enigmă pentru observatorii turci și aceea a României face subiectul numeroselor comentarii. Cercurile oficiale turcești cred că pot să conteze pe sprijinul diplomatic așa de necesar și pe sprijinul militar din București.

Părerea aceasta nu e împărtășită de toți diplomații străini. Unii din ei cred că Bulgaria a încheiat un fel de tratat de asigurare cu România.

### În jurul propunerii lui Poincaré.

Paris. — La propunerea primului ministru Poincaré au sosit acum următoarele răspunsuri:

Rusia. — Aprobă punctele de vedere ale guvernului francez.

Anglia. — Este pentru o acțiune colectivă a puterilor. Ar fi mai bine însă ca puterile să aibă încredințate această misiune Austriei și Rusiei să intervină la Constantinopol și în Capitalele statelor balcanice, însă în numele tuturor marilor puteri.

Germania. — N'a făcut nici o obiecțiune la propunerea guvernului francez. Răspunsul definitiv se va da numai după ce directorul dela externe se va consulta cu împăratul Wilhelm. Kiderlen Waechter crede că răspunsul Germaniei va fi favorabil.

Austria. — N'a răspuns până acuma. Primul ministru Poincaré are impresia că diplomația austriacă aprobă propunerea Franței și Rusiei.

Guvernul francez speră că intervenția colectivă a puterilor va începe azi la Constantinopol și în Capitalele statelor balcani-

ce. Se poate ca această intervenție să împiedece izbucnirea războiului.

**Paris.** — Până la orele 5 Austria și Anglia n'a răspuns la propunerea guvernului francez.

Franta nici nu se îndoiește că Anglia va primi propunerea primului ministru Poincaré. Și Germania e de acord însă până acum n'a răspuns.

**Rusia contra Bulgariei?**

**Sofia.** — Se asigură în unele cercuri bine informate de aci că mobilizările făcute de statele balcanice au avut loc în urma răspunsului d-lui Sasonow, ministru de externe al Rusiei care a răspuns la cererile Bulgariei care dorea o intervenție a Rusiei în cazul când Bulgaria ar fi început o acțiune pentru autonomia Macedoniei. Sasonow a spus pe un ton foarte aspru că dacă Bulgaria nu va asculta sfatul marilor Puteri și ar începe o acțiune dușmănoasă nu are nimic de așteptat dela Rusia.

Această atitudine amenințătoare a ministrului de externe ar fi determinat acțiunea statelor balcanice, doritoare de a se scăpa de intervențiile marilor Puteri.

**Presă vieneză cere împiedecarea războiului.**

**Viena.** — Ziarul „Zeit” cere ca Austria să pătrundă în Serbia și Muntenegru și să împiedice războiul mai ales că va avea sprijinul României, fără să ție cont de Rusia, căci Austria e destul de tare ca să-și impună voința contra ori cui. În același mod se exprimă și zărele „Reichspost” și „Deutsches Volksblatt”.

**Mai nou**

**Atitudinea Turciei.**

**Constantinopol.** — În numărul său de azi „Agence Ottomane” publică comunicatul oficios al ministerului de externe în care se spune, că Poarta va introduce în vilaetele europene, în Rumelia și Macedonia, reformele la cari o obligă tratatul de la Berlin și în baza legii din 1880 e învoită să reorganizeze administrația printr-o comisie mixtă, osmană și internațională.

Monitorul oficial ture publică în numărul sau de azi notele oficioase ale guvernului cari au fost trimise marilor puteri. În nota primă adresată puterilor se arată legitimitatea mobilizării, iar în a doua se arată zădărnicia acțiunii marilor puteri. Comunicatul termină astfel:

„Populațiunea otomană e gata să dea piept provocării recente și să respingă orice atac îndreptat în contra siguranței și autorității imperiului. Ne facem o datorie, arătând primejdia și necesitatea încetării acesteia. Pentru eventualele urmări Poarta declină dela sine orice răspundere”.

**Manifestație războinică în Wienerneustadt.**

**Viena.** — Ieri după amiază pe aerodromul din Wienerneustadt au avut loc mari sboruri militare. La aceste sboruri au asistat ministrul de războiu Aulfenberg, arhiducele Eugen și numeroși generali. Deși era un vânt puternic sborurile au reușit bine. Un înalt personaj militar a declarat corespondentului d-tre următoarele:

Acum trei zile, cu prilejul serbării de 25 ani dela înființarea academiei militare dela Wienerneustadt a avut loc un mare banchet la care au luat parte arhiducele Iosif Ferdinand, fostul

șef al statului major Conrad, bar. G. Fejervary și numeroși generali. Arhiducele I. Ferdinand a rostit un toast foarte însuflețit pentru monarhul și pentru armata monarhiei. După terminarea toastului numeroasa asistență, care asculta în picioare toastul, cu săbiile scoase, făcea ovații sgomotoase la adresa monarhului. Această manifestație însuflețită s'a terminat cu aceea, că generalii și au încrucișat săbiile aclamând armata.

Aceia cari au fost prezenți la această manifestație au putut să înțeleagă în ce culori văd cercurile înalte militare situația actuală.

**Consiliul de miniștri dela Sinaia.**

Consiliul de miniștri ținut Sâmbătă la Castelul Peleş sub prezidenția Majestății Sale regelui Carol și fiind de față toți domnii miniștri, a ținut dela orele 11 jumătate până la ora 1 când a avut loc dejunul la care au luat parte toți d-nii miniștri.

Transpiră știrea că în acest consiliu s'a luat hotărârea ca, întru cât se poate spera că focul să nu se fi aprins în Balcani România n'are nici un motiv real de grijă; cu atât mai puțin de mobilizare. În cazul când intervenția marilor puteri nu va avea efectul salutar al păcii, sau de va fi tardiv, România totuși păstrează pentru un moment o strictă neutralitate. În acest scop se va da un comunicat oficial în care se va spune că numai în urma unor complicațiuni ce eventual ar surveni se vor lua noi dispozițiuni, dictate de împrejurări.

**Locomotive și vagoane sechestrare.**

**Semlin.** — Căile ferate ungare au refuzat definitiv extradarea celor cinci locomotive de tren accelerat sosite din Germania pe seama Serbiei. Ca urmare, căile ferate sârbești au înștiințat forurile competente ungare, că nici ele nu vor extrada căilor ferate ungare cele 600 de vagoane cari se află pe liniile ferate sârbești.

**CRONICA ȘCOLARĂ**

**Nu mai căpătați școale de stat!**

E mult mai simțită urgia acestui loc de supliciu pentru sufletul copilașilor noștri, încât să nu înregistrăm interesanta știre. Cunoaștem programul de muncă al unei secții din ministerul de culte, în senzul căruia în anul 1913 nu se vor mai înființa școale de stat.

Orice rugare în care s'ar cere instituirea de școale de stat, se va înapoia trimițătorilor fără nici o observare. Inspectorii regești sunt opriți să continue, ori să înceapă desbateri în privința aceasta.

Nu se comentează hotărîrea aceasta, dar bănuim, că afară de încercături financiare, vor mai fi unele motive nouă prea puțin cunoscute. Inșiși guvernanții, deși cam târziu, dar s'au convins, că școala ungară de stat este o creațiune monstră. Plămădită din gânduri viclene în cel mai neglijent pat, nici că se putea altcum. Prin înstrăinarea de biserică a școlii, corpul învățătoresc de stat

a căzut cu totul pe mâinile framazonilor. Aceștia le susțin gazeta de extremă violență, „Uj Korszak”, pe care tot la un sfert de an o trimit și tuturor învățătorilor confesionali.\*)

Inzadar orice opreliște, „Uj Korszak”-ul e hrana spirituală de predilecție a pretinșilor dascăli moderni, îl comandă pe adresa altuia, se trimite în plic și toți îl trimit din mână în mână. O educație în spiritul acesta antibisericesc ajută, ba chiar ținește direct la distrugerea fundamentului pe care stă societatea de azi și pe care numai biserica e mai reține dela prăbușire. Dacă pentru poporul maghiar a ajuns școala de stat o primejdie, apoi pentru noi naționalitățile e deadreptul catastrofală. Intrucât caută a ne fura și limba maternă ea este pur și simplu o fabrică de maghiarizare, în care se comit cele mai mârșave acte de schingiuire asupra plăpânderilor suflete, pe cari statul le încredințează spre — distrugere. Pentru noi este de îndoită calamitate; ne zguduie temeliiile credinței noastre strămoșești, deodată cu răpirea celei mai scumpe comori — limba românească, pregătind cel mai sinistru mormânt naționalității noastre.

Pentru națiunea sa, statul a și luat măsurile de apărare. Legea școlară din 1907, tinde de adreptul la întărirea școlii confesionale, pentru noi însă de puțin folos, căci acum sub formă nouă, sub scutul bisericii încearcă a ne maghiariza. Dovadă, că statul nu înființează bucurios școale de-ale sale, ne-o dovedește, că în multe locuri cu deosebire între maghiari, contribuiește și cu 90% la susținerea școlii confesionale, fără a o transforma în școală de stat. În câte locuri nu plătește statul 900 cor. plus cvinvenalele, iar confesiunea 100, una singură sută cor. păstrându-și nealterat supremația! Nu de dragul nostru, nici atâta din lipsa de bani, nu se statifică școalele în Ungaria; ci monstruositatea acestei instituțiuni este cauza adevărată.

Și totuși se vor deschide anul viitor 203 școale de stat, — acele cari până acum au fost deja primite în principiu. Condiționat și acelea de rezultatul propunerilor făcute de stat confesiunilor. Felul cum se repartizează nouile școale de stat peste întreagă țara, ne dovedește din nou viclenia statului maghiar. După ce școalele confesionale maghiare au fost subvenționate din greu, se vor sparge mai mult școalele confesionale ale bieților Slovaci, Ruteni și Români. Când e vorba de sufletul altuia și iezuitul îl închină bucurios satanei. Pe capul Slovacilor din Neutra și Trencsen aruncă 67 școale de stat. Rutenilor și Românilor din Maramurăș precum și Românilor din Bihor 37. Total 104 școale nouă din cele 203, adecă mai bine de jumătate descarcă în cele 4 comitate locuite de naționalități.

Urs.

\*) Probabil un astfel de număr de probă a aflat dl Dr. Lupas cu ocaziunea examenului pe masa unui inv. de-ai noștri.

**Cugetat-ai vre-odată cât de ieftin se poate cumpăra dela mine?**

Ciorapi pentru femei 32 fil., ciorapi pentru bărbați 36 fil. Ploiere pentru femei și bărbați 2 cor. Cămeși albe pentru femei cor. 1'50 Cămeși albe pentru bărbați cor. 2'50. Haine pentru băieți și fetițe, talii și juoane pentru femei. — Pânze fine de bumbac, 1 va 23 m., cor. 12—17'50. — Mărunțisuri. Decoruri. Ghete: 1 păreche ghete de casă 60 fil., 2'50, 3'60.

(A 121—) **ANDREÉ VILMOS, SIBIU-NAGYSZEBEN, Dragonerwache-Suburbiiu.**

# INFORMAȚIUNI

Arad, 7 Octomvrie 1912.

**Consistor plenar în Arad.** Consistorul plenar din Arad a ținut azi ședință sub președinția P. S. S. Părintele Episcop diecezan Ioan I. Papp. De față au fost asesorii: Dr. Teodor Botiș, Valeriu Magdu, Petru Ionaș, Gherasim Sârb (protopopul), Cornel Lazar, Demetriu Muscan, Adam Groza, Mihaiu Lucuța, Aurel Câlnicean, Gherasim Serb (ref.), Florian Roxin, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Traian Vățian, Fabrițiu Manoilă, Emanoil Ungurianu, Roman Ciorogariu, Aurel Petroviciu și secretarul consistorial Vasile Goldis.

Consistorul înainte de toate și-a exprimat regreturile sale pentru pierderea ce a suferit biserica prin moartea protopopului și asesorului consistorial **Dr. Traian Putici**.

În această ședință s'a făcut apoi cenzurarea concluziilor comitetelor protopresbiterale, prin cari s'au clasificat intelectualii din fiecare protopresbiterat în privința contribuției diecezane, ce acești intelectuali au să plătească pentru trebuințele culturale ale diecezei conform concluziului Nr. 78 al sinodului eparhial din acest an.

Comisar consistorial pentru alegerea de protopresbiter în tractul vacant al Butenilor a fost numit părintele protopop **Mihaiu Lucuța** din Șiria.

Administrator protopopesc în tractul Timișorilor, devenit vacant prin moartea protopopului Dr. Traian Putici, a fost numit părintele **Ioan Oprea**, paroh în Izvin.

S'a luat la cunoștință introducerea părintelui **Dr. Demetriu Barbu** în scaunul protopopesc din Chișineu. Asemenea s'a luat la cunoștință rescriptul Excelenței Sale Dnui arhiepiscop și metropolit **Ioan Mețianu**, prin care a convocat congresul național-bisericesc pe ziua de 1 Octomvrie v. a. c. la Sibiu.

În urmă la propunerea dnui Emanoil Ungurianu s'a instituit o nouă comisiune pentru îngrijirea afacerii internatului confesional de școlari în orașul Timișoara, alegându-se președinte al acestei comisii d. asesor consistorial **Petru Ionaș**, iar membri dd. **Ioan Oprea** administrator protopopesc, **Romul Cărăbaș** directorul executiv al institutului „Timișana”, **Dr. Cornel Crăciunescu**, avocat și **Liviu Magdu**, secretarul institutului „Timișana”, toți din Timișoara. Persoanele acestea sunt deplină garanță, că afacerea internatului din Timișoara, atât de reclamat de interesele noastre culturale, în sfârșit se va rezolvi spre mulțămirea obștească.

După ședința dnui asesori consistoriali au fost la masă oaspeții P. S. Sale părintelui Episcop.

**Pentru ateroplanul Ardealului.** Contribuiri nouă:

Transport din Nr. 199	9356.10
Cassa de păstrare din Sasca	50.—
„Târnavăana” inst. de credit și econ. Sighișoara	20.—
Dr. Toma Cornea, dir. de bancă Sigh.	20.—
„Brădetul”, inst. de cred. și econ. Orlat	30.—
„Orientul” inst. de cred. și econ. Dobra	20.—
„Corvineana” institut de credit și econ. Hunedoara	100.—
„Patria” inst. de cred. și econ. Blaj	200.—
Dr. Victor Mihali de Apșa metrop. Blaj	50.—
Ioan M. Moldovan preposit, Blaj	20.—
Simeon Pop Mateiu, Blaj	20.—
„Iulia” societate, Blaj	25.—
I. Brut Hodoșiu dir. de bancă, Blaj	25.—
Amalia născ. Grama, Blaj	20.—
Dr. Victor Macaveiu, Blaj	20.—
A. C. Domșa, Blaj	20.—
Virgil Pop, Blaj	20.—
Dr. Iuliu Maniu avocat, Blaj	20.—
In total:	10,036.10

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”. Acesta este secretul succesului nostru.

Cuî îl trebuiesc dar  
**mobile frumoase, ieftine și bune**

no 228—100

**Pentru „Fondul ziarștilor români.”** Văd. **Regina Dragomir, Dr. Al. Dragomir, Dr. Silviu Dragomir** au trimis administrației ziarului nostru 20 cor., ca răscumpărare a cununiei pe sieriul regretatului unchiu **Alexandru Ciura** șef de birou în pensiune la tribunalul regesc în Sighetul Marmăției;

— **D. Dumitru Sândeian** funcționar la „Albina” cu prilejul cununiei cu dsoara **Eleonora Spornic**, suma de 2 cor.

Primească mulțămitele noastre pentru viul interes ce-l poartă ziarștilor.

**„Deșteaptă-te Române.”** *La tabla regească din Târgul Mureșului se va pertracta în 23 Oct. n. recursul înaintat contra sentinței tribunalului din Brașov, care condamnase pe dl dep. Dr. N. Șerban la 2 luni închisoare de stat, iar pe dnii Dr. Popescu, Al. Șerban, G. Vas, I. Fulicea și M. Brumboiu la câte o lună închisoare pentru cântarea imnului nostru național la faimoasa adunare a comitatului Făgăraș din anul trecut.*

**Mihai Ardelean** furaizorul de cai acum deja de 20 ani al armatei române, locuitor în Timișoara, a primit pe cale diplomatică diploma și insigniile ordului „Coroana României” în grad de cavalier, al cărui membru este numit de către M. S. regele României pentru serviciile aduse armatei române. Tot la acest loc amintim, că d. M. Ardelean a fost încredințat din partea ministrului de război al României să furnizeze din Ungaria vre-o câteva mii de cai pe seama armatei române.

**Presa sârbească și numirea regelui Carol ca feldmaresal rus.** Ziarul cel mai de seamă din Belgrad, „Stampa”, publică în numărul său de ieri un articol de fond asupra regelui Carol, aceasta cu ocazia comentariilor făcute de presa austriacă și germană cu privire la numirea regelui ca feldmaresal al întregii armate rusești. Articolul ziarului „Stampa” este scris cu foarte multă însuflețire și apreciază în cuvinte călduroase fapte eroice ale comandantului dela Plevna. Ziarul „Stampa” este convins că țara Rusiei prin titlul ce a conferit regelui Carol, a voit să-i amintească că a luptat odinoară contra Turciei pentru libertatea popoarelor balcanice.

Articolul din „Stampa” a produs mare senzație și a deșteptat mari speranțe în atitudinea prietenească ce o va lua România într'un eventual caz de război.

**Procesul turburărilor din Budapesta.** Tribunalul din Budapesta a pronunțat după trei zile dezbateri, sentința în procesul celor 49 acuzați pentru participare la excesele revoluționare petrecute în luna Mai în Budapesta. Un acuzat a fost osândit la 3 luni închisoare; 12 au fost achitați, ceilalți au fost osândiți la pedepse cu închisoare mai mici.

**Presa vieneză despre Carmen-Sylva.** Ultimul număr al revistei vieneze „Das interessante Blatt”, publică o fotografie a reginei României pe malul mării Negre, Constanța.

Fotografia e însoțită de un articol intitulat „Poeta pe tron”, în care se vorbește de simpatia de care se bucură pretutindeni și de legăturile de prietenie dintre Austro-Ungaria și România și Curțile din Viena și București.

**Groznică catastrofă pe mare.** În Londra s'a produs o mare catastrofă pe apă. Vaporul de persoane „America” al societății linja „Hamburg-America” s'a ciocnit cu torpilorul B. II și a suferit mari stricăciuni. Din întreg personalul numai un ofițer a putut fi salvat; 15 soldați au pierit în valuri. Catastrofa s'a întâmplat cu ocazia manevrelor navale ce au loc acum.

**Un incident interesant.** Unul dnui miniștrii plenipotențari ai marilor Puteri, plimbându-se pe bulevardul Țarului liberator din Sofia a fost oprit de un rezervist bulgar care i-a cerut permisiunea să-și aprindă țigara la focul țigărei lui.

După ce-și aprinse țigara, rezervistul i-a mulțumit cu civintele:

— „Dacă vrei, peste două săptămâni va voi întoarce focul la Constantinopol.

**Groznică nenorocire pe căile ferate americane.** Ziarului „B. Z. am Mittag” i se telegrafiază din New-York că locomotiva trenului fulger din Boston a făcut explozie. Trenul a deraiat și a fost complet distrus. Sunt 20 morți și 35 răniți.

**Guvernul francez** a decorat cu ordinul național al legiunei de onoare pe membrii comisiunii armatei române însărcinați cu recepțiunea tunurilor comandate uzinelor Creuzot. D. general Georgescu, comandantul diviziei V, a fost numit comandor, d. general Ghenea dela ministerul de război, ofițer, iar d. Dr. I. Rădulescu, chimist la pülberăria armatei, cavalier.

**Tunelurile de sub Tamisa.** Până acum se putea trece prin trei tuneluri pe sub Tamisa. Cel dela Blackwall, inaugurat în 1897, are o lungime de 1354 de metri — dintre cari 367 m. și 50 cm. pe sub apa Tamisei — și diametru de 7.30 metri. Un alt tunel se află la Rotherhite, și e lung de 396 de metri. Acesta a fost săpat cu sfortări supraomenești la 5 metri sub fundul fluviului și a fost inundat de cinci ori de apă. Apartine acum companiei South-Eastern Railway. Al treilea tunel se află la Greenwich. Pentru a-l străbate, mergi o jumătate de oră. Acum e pe sfârșite construcția unui al patrulea tunel, cel dela Woolwich, început acum doi ani, și care a costat două milioane de lei. Are peste 475 metri lungime și un diametru de 6 metri. Costul întreținerii lui va fi de 62.500 de lei pe an.

**Are drept medicul** ...să omoare un bolnav definitiv condamnat, ca să-i scurteze suferințele? Profesorul Marache, o autoritate în materie, dă următorul răspuns la această foarte importantă chestie: Nu, absolut nu; medicul n'are nici odată dreptul să atenteze la viața unui bolnav care i s'a încredințat. Nu există nici o împrejurare excepțională care să autorizeze sau să justifice o tranșacție oarecare cu principiul ce este și rămâne baza profesiunii medicale: totdeauna și peste tot, doctorul trebuie să fie și să rămâne apărătorul vieții omeneste. Dacă medicul n'ar fi în principiu apărătorul vieții, cu ce drept s'ar așeza la capul unui bolnav? Dar dacă se convinge că nu mai o scăpare și că suferințele sunt o prelungire dureroasă, să-l cruce de ele ucigându-l. E teza modernă. Să nu mai vorbim de religie, care nu admite sub nici un motiv să omori pe altul. Dar, în primul rând, este eroarea. Care medic îndrăznește să susție că nici odată nu s'ar putea înșela? Nu, medicul are datoria prin însăși misiunea lui să prelungască viața cât va putea, pentru că nici odată nu va ști fără puțință de greșeală cum și când va fi sfârșitul.

**Ciocnirea unui remorcher rusesc cu un șlep grecesc pe Dunăre.** Remorcherul rus „Graff Ignatieff” aflându-se în drum spre portul Calafat în noaptea de 18 c., în dreptul apei Timocului, s'a ciocnit împreună cu tancurile ce avea la remorcă, cu un șlep grecesc, suferind avarii însemnate. Ciocnirea s'a produs în următoarele împrejurări:

Șleplul grecesc „Posidon” se găsea ancorat în dreptul apei Timocului, dar contrar regulamentului, lanterna era stinsă astfel că stațiunea se afla în întunec. Remorcherul care avea la remorcă șlepurile-tancuri cu numerele 44 și 45, iar la ureche, tancul No. 109, venea cu viteză, neobser-

Să cerceteze pe

**Székely és Réti**

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

**Alegere mare în trusouri pentru mirese.**

Vânzare în rate fără ridicare de pret.

vând din cauza întunecului, șlepul ancorat. În momentul însă când ciocnirea trebuia să se întâmple, remorcherul fu cârmuit într-o parte, evitându-se astfel sfărâmarea celor două vase, și multe victime omenesti. Evitarea nenorocirii se datorește abilității cârmaciului de pe remorcher, care a observat pericolul la timp. Vasul a lovit totuși șlepul ancorat trecând înainte. Cele două tancuri dela remorcă au lovit însă cu atâta putere șlepul grecesc, încât remorcherului i s'au rupt lanțurile ce legau tancurile.

Stricăciunile pricinuite se crede că depășesc suma de 20.000 lei.

S'a numit o comisiune care va conduce ancheta cu privire la ciocnirea care din fericire n'a avut urmări dezastruoase.

**Veterani falși.** În timpul serbărilor dela Moscova, în amintirea luptei de acum o sută de ani dela Borodino, un veteran Petru Laptew, în vârstă de 118 ani atrăsese atenția tuturor. Chiar țarul și anturajul său erau încântați de prezența acestui veteran. Țarul îl încercase cu daruri și îi hotărî o pensie anuală care să se servească veteranului până la moarte.

Dar, țara în care s'au văzut revizori, guvernatori, procurori, popi și ofițeri falși, a înregistrat de astă dată și veterani falși. Căci, Petru Laptew, veteranul de 118 ani, decorat, pensionat și încărcat cu daruri de țarul tuturor rușilor este de fapt în vârstă de 81 de ani și n'a știut de lupta dela Borodino până când nu i s'a spus că guvernul este în căutare de „martori oculari” ai zilelor glorioase. Laptew, bătrîn șiret și priceput, a înțeles îndată că din sărăcie, acum poate să scape și îndată s'a declarat veteran.

Spre marea disperare a lumii oficiale, care se mândria cu veteranii dela 1812, s'a dovedit că și alți „veterani” decorați și pensionați de țar nu sunt decât veterani de ocazie cari au reușit să înșele și țarul și ministrii și guvernatorii și în sfârșit lanțul întreg de cinovnici prin mâna cărora au trecut ca să ajungă la serbările din Moscova.

În anul 1913 se vor sărbători 300 de ani ai domniei familiei Romanow în Rusia. Se prevede că și cu prilejul acestor serbări se vor ivi „veterani” dispuși să primească pensuni, decorații și daruri dela țarul milostiv și bun a tuturor rușilor, chiar și al veteranilor falși.

**„Creaturile lui Prometeu”.** Iși au și baleturile soarta lor! Baletul lui Beethoven „Creaturile lui Prometeu” a avut una foarte ciudată. Compus la începutul veacului trecut, el a avut mare succes la Viena și Milano, unde a trăit, câțiva ani de-a rîndul, pe scenele principale. Apoi a dispărut, pentru un motiv de forță majoră: se pierduse textul. Muzica a rămas, ea figurează până în ziua de azi în programele concertelor, dar libretul nu s'a mai putut găsi. D. Grigorie Pantazi un român bucovinean stabilit la Viena, care se ocupă cu multă ardoare de asemenea chestiuni, luase hotărîrea să găsească el libretul lui Beethoven sau... să scrie altul. Dsă s'a pus deci pe muncă. Vreme îndelungată a explorat bibliotecile, arhivele și muzeele din Viena și Milano, notând cu grijă tot ce putea găsi în legătură cu „Creaturile lui Prometeu”: afișe, programe, recenzii prin ziare, notițe diverse de prin scrisorile particulare ale spectatorilor de pe vremuri cari întâmplător își vor fi spus o impresie sau o părere. Înarmat astfel și condus de însăși muzica lui Beethoven care e foarte eloquentă pentru cine o înțelege d. Pantazi a recunoscut textul așa cum probabil, va fi fost originalul. În tot cazul trebuie să se apropie mult de original. Și astfel „Creaturile lui Prometeu” vor revedea scena după un somn de peste o sută de ani, căci chiar în iarna asta baletul va fi reprezentat la Praga și la Viena.

Așteptând să vedem ce primire se va face „Creaturilor” lui Beethoven reînviată de d. Pantazi am putea să ne oprim aici, dacă n'am avea de povestit un incident foarte curios provocat de lucrarea compatriotului nostru. Într-o bună zi presa anunță apropiata reprezentare a „Creaturilor” cu libretul datorit dlor Gr. Pantazi și Alexandru Brody. D. Brody este un publicist ungar bine cunoscut. Or, a doua zi d. Pantazi declară nu numai că n'a fost onorat cu colaborarea dlui Brody, dar că nici nu-l cunoaște altfel decât din auzite. Fi- rește, desmintirea aceasta a făcut senzație și a dat loc la noi discuții. Ce l'a făcut pe d. Brody să se dea drept co-autor al unei lucrări la care n'a participat? Și cum a putut d-sa să se dea drept colaboratorul unui om pe care nici nu-l cunoaște?

Lumea artelor așteaptă deci cu multă încordare

răspunsul dlui Brody la desmintirea drastică a dlui Pantazi. Decât, zilele trec și d. Brody nu răspunde.

**Oameni mari.** Oamenii mici și-au făcut o specialitate din a nu lăsa în pace pe cei mari. Secolul nostru a mers mai departe: cei mici în viață s'aleagă de cei mari, morți. Pe cine a iubit cutare poet, ce concubinajuri a avut cutare om de stat, ce versuri a scris o celebritate într-o seară cu chef: iată ce nu poate lăsa să doarmă pe cei cari altfel nu știu să se facă cunoscuți. De aci ne-a fost dat să citim versuri slabe de Eminescu, pe cari poetul n'a vrut să le publice în viață. Acum se descoperă că Heine, pe cât era de mare poet, pe atât avea apucături cam rele. Între altele santaja pe Meyerbeer. După ce s'a lăudat un timp, l'a luat la rost cu critici aspre, numai ca să-i scoată parale. Se publică chiar o scrisoare, în care autorul Profetului îi spune: „Scumpul meu Heine, scrisoarea d-tale m'a întristat. Îmi scrii pe tonul acesta amar, pentru că portofelul meu nu mai e în stare să răspundă dorințelor d-tale. Pentru mine, nu pot renunța așa de ușor la prietenia d-tale, și de aceea vei avea în mine pe viitor, cum ai avut și în trecut, un admirator al geniului d-tale și un confrate credincios și devotat”.

E drept că din corespondența publicată reese reaua deprindere a ilustrului scriitor. Dar ce câștigă literatura când se fac cunoscute cursurile genilor? De sigur că nimic. Prin urmare ar fi mult mai bine să fie lăsate în pace.

**Cât tutun se fumează.** Nici odată nu s'a consumat în Franța atâta tutun cât în 1910. Vânzarea a atins o jumătate miliard de lei, cu aproape 11 milioane mai mult decât în anul precedent. Beneficiul net al monopolului a fost de 407 milioane. Repartizat pe indivizi, revine la 1.054 grame de om. Departamentul care consumă mai mult este Nordul (2155 grame de individ); cel care consumă mai puțin Lozere (467 grame). Cantitatea se împarte astfel: 71 milioane kilograme în total, dintre cari 2 milioane jumătate țigarete, 3 milioane jumătate țigări, 30 milioane pachete, restul în alte moduri. Vânzarea a fost de 535.257.534 lei, adică 13.75 lei de locuitor, dintre cari 12.64 revine tezaurului.

**Călare din Africa la Berlin.** În vara acestui an au plecat din Africa de sud-vest locotenentul Bauer al unui regiment de artilerie german și farmerul Peschen, cu scop de a face călare drumul peste Fașoda, Chartum, Cairo, Ierusalim, Damasc, Constantinopol, Sofia, București, Viena până la Berlin. Expediția dispune de 6 cai de rasă africană sudvestică și consistă din cele două persoane amintite și doi servitori indigeni. Distanța de parcurs are o lungime de 20 de mii kilometri. Călătorii speră să-și execute întreprinderea în timp de un an și jumătate, prin urmare vor avea de făcut cam 40 kilometri pe zi.

**Cum mobilizează Bulgaria.** În ordinele de chemare pentru mobilizare ministerul de război bulgar cere fiecărui rezervist sau milițian să se prezinte la corpul său cu următoarele: Un cojoc, cămăși și ismene, ciorapi, o căciulă, o pereche cisme, etc. Ca merinde: o dublă mălai, 5 duble fasole, 3 duble făină, 5 kgr. sare, 10 kgr. ceapă și utensile necesare pentru facerea mâncării.

Toate acestea sunt strict cerute de corpul de trupă căruia aparține rezervistul. Și acum să vedem câți rezerviști pot fi atât de prompti cu atâtea obligații.

**Primejdia cea mare.** Adevărații dușmani publici sunt tuberculoza și alcoolismul, acesta din urmă mai periculos poate pentru că influența lui, mai puțin aparentă, se exercită în diferite feluri, pentru că el nu lucrează, dacă pot zice așa, pe seama lui, ci dezvoltă prodigios forța ucigătoare a altor flagele, și că astfel bilanțul său mortal este ascuns sub diferite rubrici.

În acești termeni impresionanți denunță raportorul stării sanitare din Franța pericolul alcoolismului față de sănătatea publică.

Tuberculoza a făcut 85.000 victime în Franța în 1910. Adică 217 decese la 100.000 locuitori, proporție superioară celei din Germania,

(168), Italia (166), Spania (162), Olanda (160), Anglia (146), Belgia (139). Și când te gândești că tuberculoza lovește pe cei mai necesari societății prin vârsta lor: la 100 morți între 20 și 39 ani, 42 mor de oftică!

Statistica arată că alcoolismul accelerează grozav ravagiile tuberculozei. Dar el are și alte influențe penibile. Cine poate tăgădui rolul său în cele 27.320 morți violente dintre care 9819 sinucideri? Dar în cele 7395 morți de ficat? Dar în cele 22719 morți de debilitate congenitală? Câți copii din cei 89.033 morți înainte de un an, se prăpădesc din cauza alcoolismului părinților?

Ce amare reflecțiuni inspiră aceste cifre!

x A încetat! căderea părului meluia, care întrebunțează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui dr. Șepețianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împiedică căderea părului și încetează total mătreața, de vânzare la *Toth Adorján, drogheria la „Venus”. Lugoș-Lugos.* Tot aci se capătă și renumita cremă „Venus”.

x „Tokio” extirpător de băătăuri. Se poate folosi cu succes contra băătăurilor (la picioare), negilor și contra scortășării pielii. După o folosire de 2 zile ne scăpăm de durerea băătăurilor. — 1 dosă 50 fil. Pentru 60 fileri se trimite francat. Adresa: *Tömöri Antal, Cegléd, II. kerület.*

x *Németh și Király*, croitorie pentru domni Cluj, str. Kötő 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit ștufe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodată, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x *Din esenția mea* se poate pregăti o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat lichior, rum, rachiu și coniac. *Esență pentru 1 litru 50 fileri.* Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, *Esență pentru 1 litru rum, de Amanas și rum de lamaica 32 fileri.* *Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojzii și trebere 20 fileri.* *1 litru spirit de 96% rafinat 2 cor. 20 fil.* *Părul cărunț și mustața cărună se opresc bine cu vopsaua „IDBAL” pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor.* Se află de vânzare în toată coloaia la *Fekete Mihály, droguerie la „Inger” în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).*

x În sfârșit nu mai pricinuieste multă bătaie de cap, că de unde se poate cumpăra mai ieftin obiecte de sticlă, porțelan și obiecte de decor, deoarece atât acestea cât și cadourile ocazionale precum și candelabre pentru lumină electrică se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia specială de sticlărie a lui *Fischer Mór, Arad, bulev. Andrășy nr. 20.* Asortiment bogat de cadre ieftine. Telefon nr. 568.

x *Irma Lichtig*, proprietara salonului de pălării de modă din str. Weitzer János Nr. 5, aduce la cunoștința on. dame, că s'a rețors din străinătate, unde a făcut cumpărări pentru salonul d-sale. (Li 407).

x *Adolf Nadler*, fabrică de oroloage pentru turnuri, *Budapesta VIII. str. Prater 2.* O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferază cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x *In atențiunea damelor.* Oricare damă poate să-și însușească ușor întreg croiul hainelor femeiești, după orice modă, dela Koch I., renumitul inventator al croiului numit „Europa”, pentru suma de 15 cor. Cursul se ține zilnic a. m. dela 10—11; d. a. dela 3—5 și seara dela 8—10. Inserțiile și instrucțiile se fac în casa Dr. Sueiu din str. Luther m. L., precum și a autorizatului meu, care cercetează și case private. Cartea pentru măsură și de desen și primită imediat pentru suma de 5 cor., care se detrage din didactru. Roagă binevoitorul sprijin Koch I., inventatorul croiului numit „Europa”, în sala deosebită a ospătăriei „Park” din Arad,

## Ultima oră

Mobilizarea corpurilor din Zagreb și Serajevo.

Viena. — Primum senzațională știre, că ministrul de război a ordonat mobilizarea corpurilor de armată XV din Zagreb și XVI din Sarajevo. Biletele de chemare care se vor trimite rezerviștilor aparținători acestor corpuri de armată au textul următor:

„Prin aceasta ești chemat în serviciul activ și în decurs de 24 ore dela primirea acestui bilet ești obligat să părăsești locul unde te afli și în timpul cel mai scurt posibil să te prezenți comandai militare căreia îi aparții.”

Corpul XV staționează în Serajevo, având de comandant pe general-majorul Appel. Trupele sunt dislocate în următoarele localități: Serajevo, Foca, Tusla, Banjaluca, Visegrád. Comandantul corp. XVI este gen. de divizie Hornstein. Trupele acestui corp sunt dislocate în localitățile: Mostar, Trebinje, Nevesinje, Zara, Bileca, Raguza și Cattaro.

După terminarea mobilizării în Bosnia, Herțegovina și Dalmația se va proclama starea de asediu.

Ciocniri sângeroase lângă Crușevaț.

Belgrad. — Lângă Crușevaț, în Serbia veche, a avut loc o ciocnire sângeroasă între trupele turcești și sârbești. În ambele părți sunt numeroși morți și răniți.

Belgrad. — Populația din Serbia-veche s'a răsculat și înarmată cu coase și săcuri a năvălit asupra turcilor. Toate podurile au fost aruncate în aer. Populația fiind foarte sursăscătată, se prevede un groaznic măcel.

Pace cu Italia.

Ouchy. — Bertolini s'a întors ieri cu plenipotența dela guvernul său pentru a subscrie acordul de pace. Said Eddin Bey a sosit ieri sara. Ieri a fost încă o conferință între delegați și în general se crede că mâine, Marți va fi scris acordul de pace de plenipotențiatii ambelor guverne.

## PAGINI RASLEȚE.

### Credința la Greci.

De John Ruskin.

— Trad. din original de D. Larungu. —

Tinta predominatoare în poezia greacă e arătarea izbânzii, prin eroism, asupra destinului, păcatului și morții. De spaima acestor mari vrăjmași se ocupă mai ales tragicii; de izbânda împotriva-le, Homer.

Până la cea mai de jos adâncime, până la cel mai grozav amănunt fizic, caută să pătrundă Grecii tainele durerii. Nu-i ocol pentru dânsii, nu-i mutare a ochilor dela suferință la vanitate. Drept vorbind, ei nu și-au „ridicat sufletele spre vanitate”. De-ar fi ori nu mângâiere pentru dânsii, nici nepăsarea nici orbirea nu-i va scăpa; dacă, după ce cunosc astfel manifestările durerii în lume, mai poate fi cu putință pentru dânsii vre-o nădejde, ușurare sau triumf — bine; dacă nu, încă și mai fără nădejde și fără ușurare, durerea va fi întâmpinată mereu față în față. Hector acesta, așa de bun, așa de milos și

viteaz, are totuși să privească la fratele mai apropiat, murind de moarte foarte nenorocită. Chiar sufletul său trece între suspinuri desnădăjduite prin gâttele rânit de o sulită grecească. Acesta-i un aspect al lucrurilor din lume — o frumoasă lume în adevăr, dar având, între celelalte aspecte, și acesta, foarte îndoielnic.

Întâlnindu-l cât pot de îndrăzneț, uitându-se drept în fața-i de schelet, îndoiala rămâne; ba într'un fel îi și cucerește:

„Ne-am încrezut în zei; — am socotit noi că înțelepciunea și curajul ar fi să ne scape. Înțelepciunea și curajul nostru chiar ne înșală de moarte. Atena are chipul Deifobei — spaima vrăjmașului. Ea nu-l îngrozii, ci ne lasă pe noi, la nevoile noastre muritoare.

„Și dincolo de această mortalitate, ce speranță avem? Nimic nu-i împede pe orizontul cela, nimic întăritor pentru noi. Onoruri funerare; poate deasemeni odihnă; poate o viață de umbră — fără artă, fără bucurie, fără iubire. Nu planuri în mormântul întunecat, nu întreprinderi, nu plăceri. Nici dare și luare în căsătorie, nici izbire de sulități, nici răsnet de care, nici glas de faimă. Înășurați în palida păclă eliziană, cu inima rece și trupul slăbit, tânji-vom oare pe veci? Poate pulberea pământului să pretindă mai multă nemurire decât aceasta? Ori poate chiar să avem hodină? Putem, în adevăr, să ne mai liniștim în țărână: ori, păcatele noastre au ascuns și lucrurile ce aparțin acestei păci? Poate norocul sau vârtejul pasiunii să ne măie acolo: când acolo nu va fi gândire, nici muncă, și nici înțelepciune, și nici răsuflet?”

Fie ori cum. Fără o răsplătire mai bună, fără speranță mai luminoasă vom fi totuși oameni pe cât putem: oameni, drepti și tari, și fără teamă, și în marginea puterilor, desăvârșiți. Atena însăși, cuminița și puterea noastră, ne poate înșela. — Febus, soarele nostru, lovi ne poate cu ciună, ori poate să-și ascundă fața dinainte-ne; — Jupiter și toate puterile destinului să ne asuprească ori să ne lase ieirii. Câtă vreme trăim, ne vom ține vârteș integritatea; lacrimi neputincioase nu ne vor orbi, și nici fioruri nestăpânite nu ne vor slăbi țărița brațului ori înțeața piciorului. Zeii ne-au dat înalte acest corp glorios și această conștiință dreaptă; acestea le vom păstra neatînse și strălucite până la urmă. Putem astfel cădea în mizerie, dar nu în josnicie; ne putem cufunda în somn, dar nu în rușine.”

Și aci fu izbânda. Respinse așa, umbrele băntuitoare se dădură înapoi; misterioasa groază supusă fu de o tristețe măreață; moartea — absorbită în biruință. Sângele lor ce părea că se revărsa jos, crescă în flori de hiacint. Toată frumusețea pământului li se deschise; brăzdaseră în întunecimea lui, și-i culseră aurul; zeii, cărora le dăseră toate chipurile asupririi, coborâră să-i iubească și să le fie tovarăși. Toată firea împrejur-le ajunsese divină, — o armonie de putere și pace. Soarele nu-i mai vătămă ziua, nici luna pe vreme de noapte; pământul nu-și mai căsca fălcile gropilor; marea nu-și mai răncea împotriva-le dinții valurilor ce înghit. Soare și lună, și pământ și mare, — topite la olaltă în grație și iubire; săgețile fatale nu mai sunau acum pe umerii lui Apollon, lecitorul; stăpân pe viață și pe cele trei duhuri ale vieții — grije, memorie și melodie. Marea Artemis le păzea turmele noaptea; Selene săruta în iubire ochii celor adormiți. Și la toți venea ajutorul ceresc în trup și suflet; un spirit ciudat mișcând frumoasele membre; ciudată lumină strălucind în părul de aur; și ciudată ușurare umplând inima încrezătoare, încât — după-și isprăveau lucrul, își puteau scoate armura, și se puteau culca, fie la porțile templelor, fie pe munți; primind moartea ce o crezuseră odată grozavă, ca darul celui care avea știință și a corda ce era mai bine.

## Bibliografie.

A apărut:

Revista literară ilustrată săptămânală „Cossinzeana” Nr. 39—40—1912, cu următorul cuprins: H. Stahl: Vălenii de munte. Z. Bârsan: Noapte bună, poezie. Ion Agârbiceanu: În prag... I. U. Soricu: Cântece, poezie. D. Tomescu: Săptămâna literară. T. Murășan: Adeseori când stai la geamuri, poezie. † Elena Dinulescu: Flori, poezie. T. L. Blaga: Icoane din natură. A. Fogazzaro—D. Tomescu: Misterul poetului, roman. Dr. Al. Tălășescu: Barbarismele limbii noastre. Sebastian Bornemisa: Copila mea să fugi de mine..., poezie. Flori de-o zi: G. Todica: Subminarea Europei. Toamnă fără poezie. Cluburi sportive românești. „Jos cu frazele...” Războiul de vrăbii. Ilustrații.

Cultura creștină. (Blaj), Nr. 14 cu următorul cuprins: Dr. Victor Macaveiu: Zilele euharistice din Viena. Redacția: În jurul episcopiei de Hajla-dorogh. Dr. Victor Szmigelski: Euharistia în istoria nașterii bisericilor. Vasile Cerghizan: Din păcatele noastre. (Catehizarea). Dr. Ioan Sămpăleanu: Natura ofișului. Dr. Alexandru Rusu: O carte nouă despre epieleză. (Recenzie). Cronică: Mișunile populare (ib.); Al VI-lea congres internațional marian în Trier (an.); Pacea universală (ve.); † Emiliu Viciu (ib.). Cărți și reviste: Gavrilă Pop: „Explicarea Evangeliilor din Duminicile de peste an” (an.); Ioan Al. Brătescu-Voinesti: „Pe marginea cărților” (an.); Ioan Gramada: „România Jună” (ps.); „Tiszuimul” (an.); „Revista internațională de științe sociale și discipline auxiliare” (an.). Telefon.

Actele conferenței Românilor gr. cat. din provincia metropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș ținută la Cluj în 29 Iunie 1897. (Brașov, tipografia A. Mureșanu).

## POȘTA ADMINISTRATIEI.

Gavril Selegian, Timișoara. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1912.

Aurel Magheșiu, Toder. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1912.

Dr. Lucian Borcea, Sibiu. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului 1912.

Iosif Pascu, Fizeș. Mai 21 coroane aveți pe 1912.

Gheorghe Crețariu, Sebeșul-săseș. Am primit 14 cor. abonament până la 31 Martie 1913.

Văd. Regina Dragomir, Gurasada. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1912.

Daniil Șandru, Gergelyfája. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului 1912.

Nicolae Curticiu, Cimpă. Am primit 7 cor. abonament până la 30 Septembrie 1912.

Iuliu Codarciu, Eciea. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului 1912.

Ioan Băja, comerciant, Petroșeni. Noi nu știm cum se vinde. Adresează-te direct la firmă.

I. V. inv., Lugoj. Restanța pe 1912 face 12 coroane.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

**NAGY JENŐ,**  
specialist pentru dinți artificiali fără pod  
**CLUJ—KOLOZSVÁR**  
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)  
Pune dinți și cu plățire în rate, pe lângă  
garanță de zece ani. (97—120)



Nou institut de văpsitorie, curățire și spălătorie cu aburi.

Aduce la cunoștința on. public, că am deschis

un institut modern de văpsitorie, curățire și spălătorie cu aburi  
în ARAD, colțul străzii Weitzer János.

Institutul: str. Magyar nr. 26. Institutul de primire: str. Weitzer János (vis-à-vis de poșta centrală).

Roagă binevoitorul sprijin, proprietarul:

Knapp Sándor.

[Ka 429—56]

## Un m

afli aplicare de un an ev cerc. Valeriu (Po 457—2)

Caut

## un ca bun

cu scrisoare a se adresa

Ha 366—5

momentană posed perfect cancelaria ad strada Sina

## Pre

cu plată în la WEBER Șiria—Vilag

## Un car

cu praxă afli subșcriaului (Po 587)

## Manua

pentru toate și hârtie și tuși ieftine la Pata Libertă (Pi 307—100)

## Doi ca

afli aplicare a lui

(Di 469—2)

(Ba 116—280)

## Barea

## din fal

Nr. 3802/1

Pe tem bilității pub

Ministe nevoie de 7 cavaleria pe sute) pentru vizionarea le rele condiții

a) să văzute prin nitorul Ofici

b) Pre țării (Vărcio de lei 750 permanentă cei cu schin

c) Ofi mitatea arti sarcine însc colul 6 din în ziua de va hotări as

p. mini General (ss) T

Pentru

**Un notar diplomat**

afă aplicare momentană ca viconotar pe timp de un an eventual cu viitor în cancelaria not. cerc. Valeriu Pop, Szecsel (Szeben m.) (Po 457-2)

Caut

**un candidat cu praxă bună și un scriitor**

cu serisoare frumoasă. Reflectanții sunt rugați a se adresa la subserisul

B. P. Harșianu, avocat Sibiu—Nagyszeben. Ha 356-5

**Află aplicare**

momentană doi scriitori cu praxă bună și cari posed perfect limba română și maghiară în cancelaria avocatului Dr. Matyas Lázár, Sibiu strada Cisnădiei, nr. 28. (Ma 453-5)

**Practicant**

cu plată începătoare imediat află aplicare la WEBER, biron comisional de bancă în Siria—Világos. (Ve 365)

**Un candidat de avocat**

cu praxă află aplicare momentană în cancelaria subserisului Dr. Iuștin Petruțiu, adv. Chișineu (Kisjenő). (Po 537)

**Manuale folosite și noi**

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria Pichler Sándor, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. (Pi 307-100)

**Doi candidați de avocați**

afă aplicare momentană în cancelaria avocațială a lui

Dr. Gheorghe Drimba, Cohalm (Köhalom). (Di 469-2)

(Ba 116-280)

**Gustați**

**Berea SLEPING-car din fabrica „Bragadiru”.**

Nr. 3802/15 Septemvrie 1912.

**Înștiințare.**

Pe temeiul articolului 71 din legea contabilității publice, se face cunoscut următoarele: Ministerul de Războiu Regal Român, având nevoie de 750 (șaptesute cincizeci) cai pentru cavaleria permanentă și 1500 (una mie cincisute) pentru schimbi cavaleriei, a hotărât aprovizionarea lor prin bună învoială, în următoarele condițiuni:

a) să corespundă strict condițiilor prevăzute prin caietul de sarcine publicat prin Monitorul Oficial nr. 149 din 6 Octomvrie 1911.

b) Prețul fiecărui cal, predat la fruntăria țării (Vărciorova sau Predeal) s'a fixat la suma de lei 750 (șaptesute cincizeci) pentru cavaleria permanentă și 620 (șasesute douăzeci) pentru cei cu schimbul, socotit în monedă română.

c) Ofertele se primesc numai în conformitatea articolului 2, 3, 4 și 5 din caietul de sarcine însoțite de garanția hotărâtă prin articolul 6 din acelaș caiet și cel mai târziu până în ziua de 1 Octomvrie a. c. când Ministerul va hotărâ asupra celor pe cari le admite.

p. ministru: Directorul cavaleriei: General (ss) T. Ghenea. Colonel (ss) C. Savoviel Barang.

Pentru conformitate, p. șeful-biuroului: I. Șuțlanu.

**„Cafeneaua Vadászkiirt”**

Aduc la cunoștința on. public din Arad, că am preluat fosta cafenea VASS, pe care am transformat-o radical și am aranjat-o foarte luxos după modelul cafenelelor din capitală.

Deschiderea cafenelei — care de aci încolo se va numi

**Cafeneaua Vadászkiirt**

va avea loc Sâmbătă seara, în 5 Octomvrie n. cu concursul cunoscutului taraf, conștător din 18 membri a fiilor lui CAROL RACZ din Debretin.

Buffet. — Mâncări calde și reci. Libele de abonamente moderate, cu 20% rabat la mâncările de cafea (afară de băuturi spirituoase).

Încalzire centrală în întreagă clădirea. Roagă binevoitorul sprijin:

IOAN LÖRINCZ, proprietar.

**VINURI**

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Siria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 72 fl. — Rizling 82 fl. — Roșu 92 fl. — Siller 68 fl. — Carbenet 1 K. Vinuri noi: 62—66 fl.

Rachiu de treve 1 cor. 80 fl. — Rachiu de treve (comină) specialitate 2 cor. 20 fl. — Rachiu de drojzii 2 cor. 40 fl.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Ba 227

Petru Benea propr. și neg. de vinuri Világos (Arad m.)



**ILIE BURA**

Încătuș artistic și pentru zidiri, BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

(Ba 110-60)

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare toffelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

**Bereczky Zoltán**

atelier de croitorie pentru domni Cluj—Kolozsvar.

— În colțul străzilor Unió și Róza. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele.



Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină eroită :: bine ::

(Ba 157-60)

**D. CEPENARIU**

croitori pentru domni

Bistrița str. Lemnelor 41.

Magazin permanent de specialități de materii veritabile engleze, cari satisfac și gusturile celor mai moderne.

**Haine și pardesii**

pentru domni după croiul cel :: mai nou ::

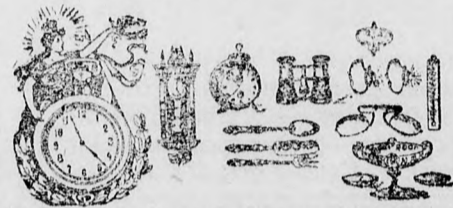


Ce 193-30

**Iohann Gensthaller**

gluvaergin și clasornicar

în Orăștie Szászváros. Filială în Szászsebes.



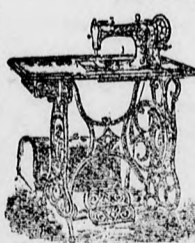
Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, precis și ieftin. Serviciu conștințios. G 134-52

**Atelier mecanic și electrotehnic.**

**Beregszászy Antal Z.**

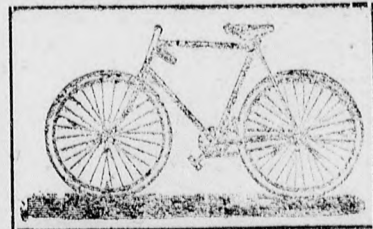
Vârșat-Versacz str. Deak Ferenc nr. 10.

vis-à-vis de biserică românească



Execută toffelul de lucrări în bransa aceasta și anume mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate pentru cinematografe, aparate fotografice, instrumente speciale și brevete, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică. — cu prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștințios.



Ba 375-30

**ANUNȚURI**

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta. ::

## MASINI pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabrici complete din ciment

Hazai fömlémez és cementgyári gépgyár r.-t.  
BUDAPESTA, VI.,  
Reiter Ferencz-u. 66.  
TELEFON: 93-13.

(Ha 110-120)

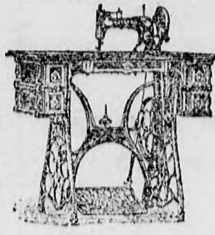
Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Beclcherecul-mare.

**BERBERSZKI MIKLÓS**  
păpușar, (Be 30-70)  
— Nagybecskerek. —



Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

## Mașini de cusut SINGER biciclete gramofoane plăci



mai ieftine se pot căpăta la

**Habán József**

műszerész (mechanic) (Ha 200-60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis. Corespondență în limba germană și maghiară.

Reparări execută ieftin.

## IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari  
Ujpest, Lőrincz-u. 50.



(L. 20-52)

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de bransă, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

## Folosește Doamnă

### „Crema Margit“ a lui Földes ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru a nu fi înșelați și ia orice răspundere fabricantului. „Crema-Margit“ e nestrăicătoare, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil, ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

**Laboratoriul lui Földes Kelemen**  
A R A D.

(Fo 225-100)



## ATELIERUL DE FOTOGRAFIAȚ A LUI

CI 136-60

## Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Premiate cu medale de aur.



## Roate de tors

Cea mai mare fabrică pentru articlile de lemn și de galantarle provăzută cu motor electric.

## Emil Krauss,

SIBIU-Hermannstadt-Nagyszeben Margarethengasse nr. 5.

Execută cele mai bune roți de tors, din lemn bun și uscat, cu mers liniștit, pentru fiecare bucată se dă garanță.

Totodată îmi permit a aduce la cunoștința stim. mușterii că execut orice lucrări în bransa mea. Lucrări solide și ieftine.

(K 123-)

## Prețuri foarte ieftine!

Prăvălie de biciclete, mașini de cusut și arme, precum și accesorii se vând cu prețuri originale de fabrică la

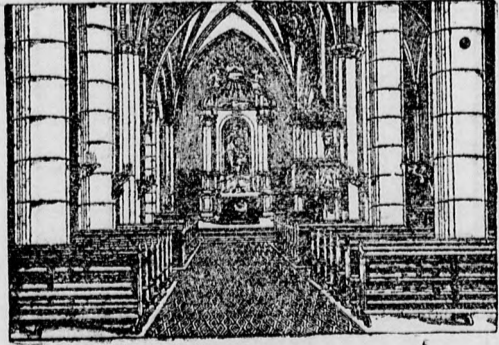


## Pollinger Mihály

atelier special de reparaturi

Timișoara-Fabric (Temesvár-Gyv.) Széna tér nr. 8.

Execută tofelul de lucrări, reparări și transformări în bransa de mai sus. Serviciu prompt. Garanță. Mașini de cusut și ace pentru gramofone excelente. Serviciu prompt și conștițios.



## GAÁL JÓZSEF

măsar,

Nagyvárad,  
Csengeri utca 21.

Liferează cu preț ieftin articole de măserie pentru biserici, școale, farmacii, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine. Trimite la dorință planul și nota cheltuelilor. — La comandă mai mare scădere de preț.

Ga 51-

## Cel Ste Vârșet-Ver

Isi rec...  
litate și pr...  
nărie cu p...  
de fabrica...  
călătorie, ...  
și doamne,  
țuri ieftine.  
tru prefac...  
talor. Sen...  
Numa...  
rang.



Execută: p...  
terazzo, —  
zaie, — beto...  
și — moza...  
canale de k...  
mente pe...  
lucrări de c...  
iesle, fântân...  
basenuri, pod...  
moderate; s...

Premiat cu...

## EM

Atelier d...  
SIBIU

Recomand...  
lor de d...  
de mână...  
o ex...  
Am...  
de urgenț...

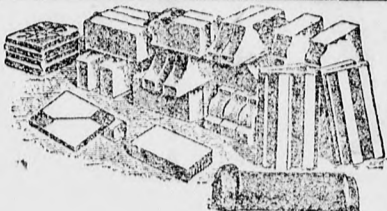
Ha...

SĂ se grăjească pentru adresa corectă!

Cel mai mare magazin de blănărie  
**Stefan I. Radak**  
Vârșeț-Verseț str. Székhez 3. Telefon 155.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căcuii pentru domni și doamne, ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios.

Numai marfă bună și execuție de I-ul rang. (R 374)

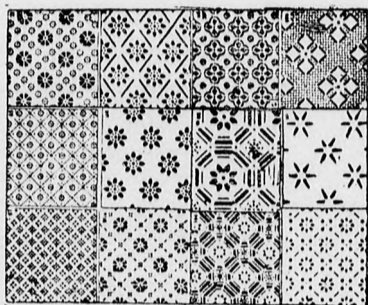


**Bozsó Mátyás**

fabrică de ciment și întreprindere de zidire

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

Execută: padimentări de terazzo, — granit, — mozaic, — beton, — cheramit și — mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziane și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate; serviciu prompt.



Comandele cu poșta conștiințios și punctual.

Premiat cu medalia de aur.

Fondat: 1867.

**EMERICH BOKODY**  
și FIUL

Atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică  
SIBIU—NAGYSZEBEN strada Sag nr. 32.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă.

Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. (Bo 92-30)

Haine de doliu se execută cât se poate de repede.

In atențiunea damelor!

Primul atelier de corsete vieneze

**IOSEFINA** (BI 115-30)

**BINDER**

LUGOJ, str. Bonaz nr. 13.

Pregătește pe lângă garanță, după ultima modă corsete dinaintea drepte, cari lasă liber stomacul, dar nu exerciază nici o apăsare asupra corpului, cu toate aceste apasă în jos abdomenul.

Mare magazin de corsete și legătoare pentru șolduri, legătoare pentru piept și legătoare pentru ținerea dreaptă a corpului.

atelier pentru pregătirea corsetelor!



SĂ se grăjească pentru adresa corectă!

Cel mai convenabil atelier din sudul Ungariei.

**Hans Fabritius**

inginer

(Fa 67-30)

SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește execuția ori-cărui

**conduct electric**

pentru diverse scopuri.

Noutăți de ghete de toamnă.



Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

**Coroane 16-50 și 20-50.**

Magazin special WEINBERGER JANOS

Ve 347-156

magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrassy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

LĂCĂTUȘERIA ARTISTICĂ ȘI DE ZIDIRI,  
provăzută cu motor electric alui



**FRANZ JUNGINGER**

TEMESVÁR-FABRIK, Spiridongasse nr. 2.  
(Lângă farmacia Nägele, în casa proprie).

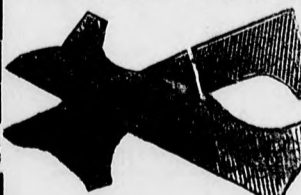
Se recomandă pentru execuții de clădiri, trepte (scări), îngrădiri la morminte, candelabre, porți de fier. Instalațiuni de apeducte. Mare depozit de totfelul de cuptoare, mese franceze, de cea mai bună calitate cu perei siguri contra focului, cari nu sunt a se compara cu cuptoarele de rând.

Prețurent pentru cuptoare la cerere gratuit și franco. Ju 172-30

(Go 21-60)

**J. Gottstein, fiul,** prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, Nagyszeben, Kleiner Ring 5. curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piel lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vachè și opincl. Fețe pentru cisme și ghete. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghetele. Cuile de lemn americane. Calapoade pentru ghete și cisme. Cremă și lac și diferite articole.



# THE VERA.



Gesetzlich geschützt.

American Shoe  
Cele mai perfecte  
Cele mai comode  
și mai durabile  
ghete americane

din timpul  
modern pen-  
tru dame,  
domni și  
copii se află  
numai în  
asortimentul  
prăvăliei de  
ghete, pălării și articlii  
de modă pentru băr-  
bați alui



Made by  
Rice & Hutchins  
Boston, Mass. U.S.A.

## BUCHSBAUM és T-sa

### ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect! (Bu 233)

## Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi,  
sau totfelul de reparări prompt și  
cu prețuri ieftine. Expediez ieftin  
rolete mecanice de pânză și trestie  
- - pentru ferestre - -

(Fi 226-50)

## FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15-16.

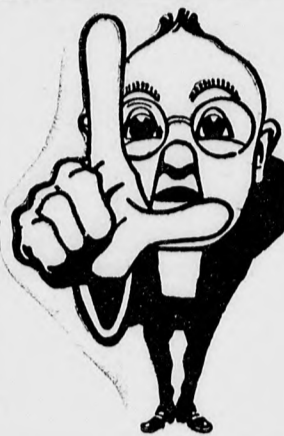
TELEFON 909.

TELEFON 909.

### Dacă comandați ceva

ori cereți prospecte dela cei ce inserează anunțuri în ziarul  
nostru, vă rugăm

## să vă referiți la ziarul nostru.



Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da deosebită  
aten și ne serviți, firmele respective având  
nevoie de recomandația noastră. In caz, că am  
primi oarecari plângeri în contra vre-unei din  
aceste firme, am înceta imediat a  
mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului  
„ROMÂNUL”.

H 381



Una spune  
celeilalte !!

că totuși  
mașinile de cusut  
„PFAFF”

sunt cele mai bune, atât pentru scopuri industriale  
cât și pentru economia casei, foarte potrivite la cusut  
broderii, albituri și cârpit ciorapi, unica mașină  
pe lume cu mers ușor, singurul reprezentant mecanical

### HAMMER VILMOS

magazin de biciclete mașini de cusut și gramofone.  
ARAD, Piața Libertății 7. (Telefon Nr. 96)

Mare epozit în plăci românești pentru gra-  
mofon. Lucrătoare specială pentru reparaturi.

**Capital social Cor. 1.200.000.**

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

# Banca generală de asigurare

societate pe acții în  
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutela financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

**PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.**

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospece, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”).  
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ÁRAD, BE-  
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN **Árad str. Lázár Vilmos nr. 2.** Telefon nr. 850.  
(Ba 240—156)

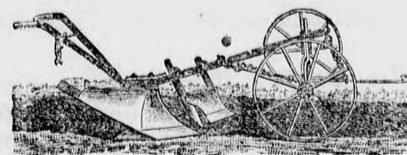
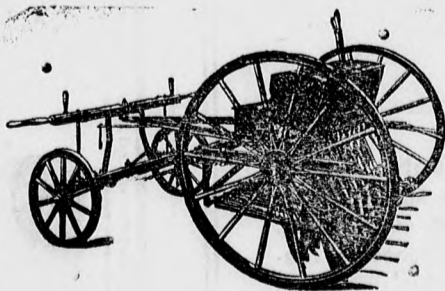
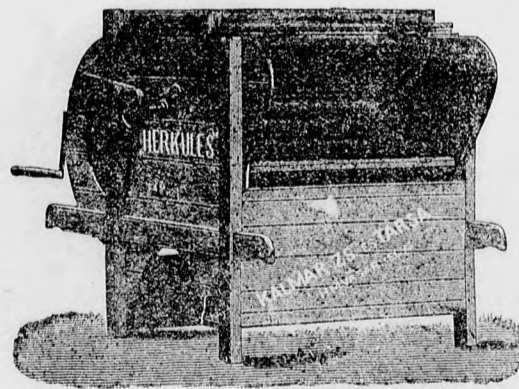
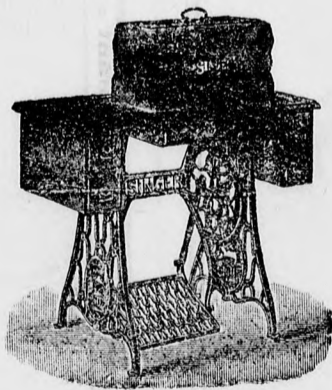
## MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

**ÁRAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6.** Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. pu-  
blic asupra marelui meu  
magazin de totfelul de ma-  
șini agricole cum sunt:  
mașini de sămănat, tree-  
rat, pluguri grape, preșuri,  
și mori de struguri, ma-  
șini de cusut.

Mai departe reconstruez  
tot felul de Locomobile  
să umble singure.



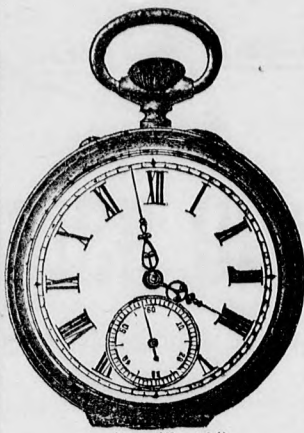
(Bo 38-52)

**Botházy László,**

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip. Nagyvárad, — Erzsébet-utca.



Primesc ori-ce lucrări ce se referă la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărăm de beton, canale, poduri de beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit desennu și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine. Liferez pietri și nisip în cant. mare.



(Ba 147 | 104)

Cele mai bune  
**oroloage**  
cele mai solide și cele mai moderne  
**Juuaericale**

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezărie de 10 ani** și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

**Brauswetter János**

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (adeacă scriu că a cetit anunțul în „Românul”). Corespundențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

**Bordi András, blănar**  
ORAȘTIE (Szászváros) Ország-ut nr. 14.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blană de călătorie, manșoane, boare, căelul pentru domni și doamne, ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștițios. Numai marfă bună și execuție de I-ul rang.

(Be 48-30) II.

**Mănuși**

bretele și jaretiere, împletitoare de ciorapi, cordele de gumă, perini de gumă pentru bolnavi,

irigatoare, precum și cele mai sigure **prezervative igienice de gumă și bandaje** — **ciorapi de gumă** se vând cu cele mai moderate prețuri la

**GUIDO BECSI mănușor și bandajet SIBIU**  
(Nagyszeben) Relspergasse nr. 7.

**Schmidt János succesor Schmidt Ferencz**  
instituit pentru ridicarea altarelor în  
Budapesta, Köhányai-ut 53.

**Pregătește:** altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe spesele sale proprii. Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.

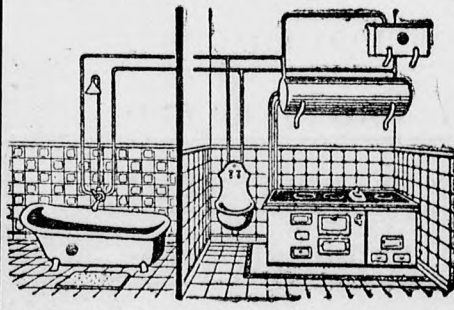
(SI 160-60)

Prețuri solide și ieftine!

**Frații Klubitschko**

atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașint, lucrări de aramă și lăcătușerie în **SIBIU**, Elisabetgasse Nr. 50

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra



clouzetuli rezistent la îngheț,

invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în orice loc, fiind eschisă posibilitatea de

a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet. Instalateurilor și negustorilor dau rabat.



Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public: **vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.**

Executare solidă la ori-ce lucrare!